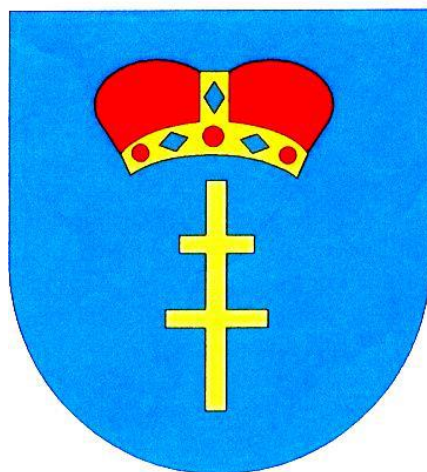

**KOMPLEKSOWY
PLAN ROZWOJU
SZKÓŁ
W POWIECIE BUSKIM
NA LATA 2021 - 2026**

BUSKO - ZDRÓJ, 2020

I. WPROWADZENIE

Opracowanie niniejszego *Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Powiecie Buskim na lata 2021 - 2026* podyktowane zostało potrzebą skutecznego działania zmierzającego do wykreowania nowoczesnej szkoły kształcącej na wysokim poziomie i przygotowującej uczniów do sprawnego poruszania się na rynku pracy.

Dostrzegając problemy szkolnictwa w Powiecie Buskim, przejawiające się między innymi spadkiem naboru kandydatów do klas pierwszych, opracowano, przy współudziale szkół, niniejszy *Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół (...)*.

Diagnoza potrzeb w szkołach zawodowych w Powiecie Buskim wykazała, że szkoły te, posiadają dobre wyposażenie i wykwalifikowaną kadre, a jednocześnie borykają się z problemem niżu demograficznego. Mimo, że w latach 2019 - 2024 w szkołach funkcjonuje tzw. "podwójny rocznik" to jednak w poszczególnych rocznikach nadal widoczny jest niż demograficzny. Dlatego po 2024 r. nastąpi znaczny spadek liczby uczniów w szkołach, mimo wydłużenia o jeden rok okresu kształcenia w liceach i technikach.

W Powiecie Buskim od wielu lat zauważalny był trend dość wysokiego zainteresowania szkolnictwem ogólnokształcącym (ok. 50%). Aktywna promocja szkolnictwa zawodowego, dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, dbałość o wysoki standard bazy lokalowej i dydaktycznej oraz wysoka jakość kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe spowodowały, że na przestrzeni ostatniego 10-lecia wzrosła liczba uczniów wybierających kształcenie zawodowe techniczne (z 29% w 2008 r. do 52% w 2019 r.), natomiast znacząco spadła liczba uczniów wybierających kształcenie zawodowe branżowe (z 24% w 2008 r. do 12% w 2019 r.). Spadek liczby uczniów w szkołach zawodowych branżowych związany jest m.in. z trwającą od wielu lat deprecjacją szkolnictwa zawodowego. Utrwalany pogląd o wyższości szkół maturalnych nad branżowymi spowodował, że szkoły branżowe stały się w pewnym sensie drugorzędnymi.

Dotychczasowa praktyka w zakresie prowadzenia naboru kandydatów do klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych wykazała, że do szkoły branżowej aplikują uczniowie, którzy kończą poprzedni etap edukacyjny z najniższymi wynikami. Uczniowie osiągający lepsze wyniki nauczania wybierają licea ogólnokształcące i technika. Ponadto do liceów ogólnokształcących trafiają często uczniowie, którzy kończąc szkołę podstawową nie mają wyraźnie sprecyzowanej ścieżki kształcenia.

Kształcenie branżowe nadal jest negatywnie postrzegane przez uczniów i rodziców, co wynika z utrwalonego przez wiele dziesięcioleci poglądu, że do szkoły branżowej idą najmniej zdolni uczniowie. Obecnie jednym z najważniejszych priorytetów powinno być zwiększenia rangi kształcenia branżowego poprzez m.in. intensywną kampanię w środkach masowego przekazu wpływającą na wzrost świadomości społecznej o zapotrzebowaniu rynku pracy na konkretnych specjalistów i zachęcającą do wyboru szkół dających kwalifikacje zawodowe i wyposażających absolwentów w umiejętności pożądane na rynku pracy.

Nieco inaczej wygląda ocena potrzeb w zakresie kształcenia branżowego od strony rynku pracy. Zdecydowanie pozytywną wartością dodaną dla gospodarki są specjaliści w danych dziedzinach posiadający wysoki poziom kompetencji i kwalifikacji, które zdobyli nie tylko w teorii (kształcąc się w szkole), ale przede wszystkim w praktyce. Zatem bardzo istotnym elementem w kształceniu praktycznym jest pragmatyczne przygotowanie do wykonywania zawodu. Drugą istotną stroną kształcenia zawodowego jest dostosowanie kierunków kształcenia do zmieniających się potrzeb i warunków rynkowych. Jednak w tym obszarze istnieje istotna przeszkoda: potrzeby rynku pracy zmieniają się znacznie szybciej niż czas kształcenia w szkole, co prowadzi do rozbieżności między oczekiwaniami rynku pracy, a kompetencjami absolwentów określonych zawodów zasilających rynek pracy. Specjalności absolwentów corocznie zasilających rynek pracy z w/w powodów nie zawsze będą się pokrywać z oczekiwaniami przedsiębiorców, mimo dostosowywania się szkół do potrzeb rynku pracy poprzez kształtowanie oferty edukacyjnej na podstawie:

- 1) corocznie ogłaszanych przez Ministra Edukacji Narodowej *prognoz zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy*,
- 2) corocznie ogłaszanych przez Wojewódzki Urząd Pracy barometrów zawodów,
- 3) inteligentnych specjalizacji Województwa Świętokrzyskiego (m.in. zasobooszczędne budownictwo, turystyka zdrowotna i prozdrowotna, przetwórstwo spożywcze, technologie informacyjno-komunikacyjne (ICT), zrównoważony rozwój energetyczny, branża spożywcza).

Z punktu widzenia przedsiębiorców najbardziej problematyczne w znalezieniu odpowiednich kandydatów do pracy jest: brak doświadczenia, brak chęci ciągłego doskonalenia się, niewystarczające umiejętności w zakresie znajomości nowoczesnych technologii oraz języków obcych (np. recepcjoniści, kierowcy jeżdżący na trasach zagranicznych itp.). Z punktu widzenia zaś potencjalnych pracowników główne bariery do podjęcia pracy

u rodzimych, lokalnych pracodawców to przede wszystkim bariery płacowe (dużo mniej atrakcyjne niż w przypadku zagranicznych ofert pracy, nieatrakcyjne warunki pracy w niektórych zawodach (np. praca w godzinach nocnych i związane z tym trudności z dojazdem do pracy, kontakt z alergenami itp.).

II. CHARAKTERYSTYKA POWIATU BUSKIEGO

Powiat Buski położony jest w południowo - wschodniej części Województwa Świętokrzyskiego. W skład Powiatu wchodzi 8 gmin, w tym 5 gmin miejsko - wiejskich (Busko - Zdrój, Stopnica, Pacanów, Nowy Korczyn i Wiślica) oraz 3 gminy wiejskie (Gnojno, Solec - Zdrój i Tuczępy). Stolicą Powiatu jest Busko - Zdrój będące największym miastem Pomorza.

Powiat zajmuje ogółem obszar 96 739 ha, z czego użytki rolne stanowią 83,3% jego powierzchni, lasy zajmują 10,1% powierzchni, grunty zabudowane i zurbanizowane 3,7%, grunty pod wodami 1,8%, nieużytki 0,7%. Jest to zatem obszar o typowo rolniczym charakterze.

Powierzchnia Powiatu objęta różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu wynosi ponad 89 tys. ha, co stanowi ok. 92% jego ogólnej powierzchni. Parki krajobrazowe obejmują obszar ponad 16,7 tys. ha, a obszary chronionego krajobrazu zajmują niemal 72 tys. ha.

Tereny Powiatu posiadające najwyższe walory przyrodnicze weszły w zasięg Zespołu Krajobrazowych Parków Pomorza oraz obszarów chronionego krajobrazu. W skład Zespołu Krajobrazowych Parków Pomorza wchodzi trzy odmienne charakterem parki, w tym dwa obejmujące obszar Powiatu Buskiego: Szaniecki i Nadnidziański Park Krajobrazowy.

W Powiecie Buskim funkcjonują 4 obszary chronionego krajobrazu: Chmielnicko - Szydłowski, Solecko - Pacanowski, Nadnidziański i Szaniecki. Obszary Chronionego Krajobrazu obejmują część gmin: Busko - Zdrój, Solec - Zdrój, Nowy Korczyn, Stopnica, Pacanów i Wiślica.

W Powiecie Buskim znajdują się także rezerwat przyrody (rezerwat słonoroślowy w Owczarach) oraz rezerваты stepowe (*Góry Wschodnie, Przęślin, Skorocice i Skotniki Górne*).

Do głównych bogactw regionu należą złoża wód mineralnych o właściwościach leczniczych. Są to wody siarkowodorowe, siarczanowe i chlorkowe, zawierające podwyższone zawartości siarkowodoru oraz jonów siarczanowych. Charakterystyczne dla rejonu jest występowanie solanek jodobromowych. Występujące bogactwa wód mineralnych przyczyniły się do powstania i rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego w Busku - Zdroju i Solcu - Zdroju.

Powiat Buski powszechnie postrzegany jest jako atrakcyjny region turystyczny, zwłaszcza w zakresie turystyki uzdrowiskowej. Jego walory wiążą się także z wyjątkowym

bogactwem przyrody, krajobrazu oraz historii. Perspektywy rozwoju Powiatu wiążą się nie tylko z funkcjonowaniem uzdrowisk, ale również z rolnictwem i przetwórstwem spożywczym.

Powiat Buski w 2018 r. miał **72 058** mieszkańców, z czego **51,2%** stanowiły kobiety (**36 897**), a **48,8%** mężczyźni (**35 161**). Dla porównania w 1995 r. na terenach obecnie obejmujących Powiat Buski zamieszkiwało **78 015** osób (aż **5 957** więcej), w tym **39 690** kobiet i **38 325** mężczyzn (odpowiednio **2 793** i **3 164** więcej niż w 2018 r.). Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Buskiego w 2050 r. wynosi **58 715**, z czego **29 971** to kobiety, a **28 744** mężczyźni.

Powiat Buski ma ujemny przyrost naturalny wynoszący **-315**. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu **-4,34** na **1 000** mieszkańców Powiatu Buskiego¹.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych gminach Powiatu Buskiego

GMINA	LICZBA LUDNOŚCI			
	2015	2016	2017	2018
Busko - Zdrój	32 767	32 612	32 438	32 280
Stopnica	7 744	7 728	7 664	7 625
Pacanów	7 481	7 465	7 420	7 406
Nowy Korczyn	6 158	6 100	6 036	5 981
Wiślica	5 611	5 563	5 552	5 541
Solec - Zdrój	5 068	5 092	5 059	5 059
Gnojno	4 459	4 466	4 403	4 394
Tuczępy	3 780	3 753	3 751	3 772
POWIAT BUSKI	73 068	72 779	72 323	72 058

Źródło: Statystyczne wademecum samorządowca 2017, Urząd Statystyczny w Kielcach, Rocznik demograficzny 2019, Główny Urząd Statystyczny, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/rocznik-demograficzny-2019,3,13.html>

W Powiecie Buskim w wieku produkcyjnym w 2018 r. było **60,5%** mieszkańców, **16,3%** było w wieku przedprodukcyjnym, a **23,2%** w wieku poprodukcyjnym. Na **1 000** mieszkańców pracowały **154** osoby. Wśród osób pracujących większość stanowią kobiety: **57,7%**, wśród mężczyzn pracuje **42,3%**.

Bezrobocie rejestrowane w Powiecie Buskim wynosiło w 2017 r. **4,6%** (**4,8%** wśród kobiet i **4,5%** wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla Województwa Świętokrzyskiego (**8,8%**) oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (**6,6%**). Stopa bezrobocia w grudniu 2019 r. w Powiecie

¹http://www.polskawliczbach.pl/powiat_buski oraz Rocznik demograficzny 2019, Główny Urząd Statystyczny, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/rocznik-demograficzny-2019,3,13.html>

Buskim wynosiła **3,6%**. Jest to wynik znacznie niższy niż stopa bezrobocia w kraju (**5,2%**) i w Województwie Świętokrzyskim (**7,9%**)².

W Powiecie Buskim w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) pracuje ok. **62%** aktywnych zawodowo mieszkańców, ok. **8%** w przemyśle i budownictwie, a ok. **10%** w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz ok. **1%** pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)³.

² <https://busko.praca.gov.pl/stopa-bezrobocia>

³ http://www.polskawliczbach.pl/powiat_buski

III. SZKOLNICTWO PONADPODSTAWOWE W POWIECIE BUSKIM

Reforma oświaty w Polsce, zapoczątkowana w 2016 r., wprowadziła istotne zmiany w wielu obszarach, m.in. w:

- a) strukturze organizacyjnej szkół (m.in. likwidacja gimnazjów, wydłużenie okresu kształcenia w liceach ogólnokształcących i technikach oraz przekształcenie zasadniczych szkół zawodowych w szkoły branżowe),
- b) klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego,
- c) podstawie programowej kształcenia branżowego,
- d) ramowych planach nauczania,
- e) systemie egzaminów zawodowych,
- f) kształceniu osób dorosłych.

Obecnie w szkolnictwie funkcjonują m.in.:

- 1) **licea ogólnokształcące ponadgimnazjalne**, w których nauka trwa 3 lata,
- 2) **licea ogólnokształcące ponadpodstawowe**, w których nauka trwa 4 lata,
- 3) **technika ponadgimnazjalne**, w których nauka trwa 4 lata,
- 4) **technika ponadpodstawowe**, w których nauka trwa 5 lat,
- 5) **szkoły branżowe I stopnia ponadpodstawowe**, w których nauka trwa 3 lata,
- 6) **szkoły policealne**, w których nauka trwa maksymalnie 2,5 roku,
- 7) **szkoły przysposabiające do pracy ponadpodstawowe**, w których nauka trwa 3 lata,
- 8) **szkoły branżowe II stopnia**, w których nauka trwa 2 lata (od 1 września 2020 r.).

Powiat Buski jest organem prowadzącym dla n/w jednostek oświatowych:

- 1) I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Busku - Zdroju,
- 2) Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Mikołaja Kopernika w Busku - Zdroju,
- 3) Zespołu Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju,
- 4) Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Wielkiego w Busku - Zdroju,
- 5) Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku - Zdroju,
- 6) Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Broninie,
- 7) Zespołu Szkół Specjalnych w Busku - Zdroju (szkoła przyszpitalna),
- 8) **jednostek pomocniczych szkolnictwa:** Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Powiatowego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego im. Józefa Grudnia,

Powiatowego Ośrodka Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli oraz Centrum Kształcenia Zawodowego.

Tabela 2. Liczba uczniów w ogólnodostępnych szkołach prowadzonych przez Powiat Buski

Rok	Liczba uczniów w:																		
	ILO	ZSP				ZST-I				ZSTiO					Ogółem				
		LO	T	ZSZ/BS I	Razem	LO	T	ZSZ/BS I	Razem	LO	T	ZSZ/BS I	LO/D	Razem	LO	T	ZSZ/BS I	LO/D	Razem
2002	738	606				738				707					2 789				
2006	804	785				617				678					2 884				
2010	773	623				475				636					2 507				
2012	737	271	280	104	655	92	322	82	496	44	325	108		477	1 144	927	294		2 365
2013	673	265	279	86	630	86	352	77	515	19	304	90	34	447	1 043	935	253	34	2 265
2014	652	281	298	99	678	85	386	82	553		294	106	42	442	1 018	978	287	42	2 325
2015	611	245	315	91	651	75	410	79	564		277	104	47	428	931	1 002	274	47	2 254
2016	605	224	313	81	618	66	450	77	593		237	90	40	367	895	1 000	248	40	2 183
2017	568	220	304	84	608	38	444	76	558		240	69	40	349	826	988	229	40	2 083
2018	578	224	289	77	590	15	462	66	543		290	73	46	409	817	1 041	216	46	2 120
2019	734	198	315	112	625		562	93	655	30	473	69	14	586	962	1 350	274	14	2 600

Opracowano na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej oraz danych własnych Powiatu Buskiego.

Objaśnienia:

ILO - I Liceum Ogólnokształcące w Busku - Zdroju

ZSP - Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Busku - Zdroju

ZST-I - Zespół Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju

ZSTiO - Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Busku - Zdroju

LO - liceum ogólnokształcące

T - technikum

ZSZ/BSI - zasadnicza szkoła zawodowa/ branżowa szkoła I stopnia

LO/D - liceum ogólnokształcące dla dorosłych

Jak wynika z wyżej przedstawionych danych na przestrzeni ostatnich lat - do 2018 r. - zmniejszyła się liczba uczniów w szkołach ogólnodostępnych, czego powodem jest postępujący niż demograficzny. W 2019 r. liczba uczniów zwiększyła się z powodu tzw. *podwójnego rocznika*. Jednak głębsza analiza powyższych danych wykazuje, że największy spadek uczniów w porównaniu do 2012 r. wykazują (mimo *podwójnego rocznika*) licea ogólnokształcące (-182 osoby), spadek uczniów (mimo *podwójnego rocznika*) występuje także w branżowych szkołach I stopnia (-20 osób), **natomiast w technikach liczba uczniów - mimo niżu demograficznego - do 2018 r. wzrastała (+114 osoby), a w 2019 r. wzrost liczby uczniów sięgnął aż 423 osób.** Sytuacja ta ma związek z realizowaną od kilku lat kampanią na rzecz promocji szkolnictwa zawodowego. Jest to niewątpliwie korzystne zjawisko, bowiem na rynek pracy szybciej trafiają specjaliści, których ten rynek potrzebuje.

Opisana wyżej sytuacja oznacza, że szkolnictwo w najbliższym czasie będzie ukierunkowane na realizację potrzeb swoich klientów (uczniów i pracodawców) i będzie się rozwijało zwłaszcza

w sferze kształcenia zawodowego. Rozwój ten wymaga jednak zwiększonych nakładów i inwestowania w bazę lokalową i dydaktyczną szkół. Jest to konieczne, aby móc skutecznie konkurować z innymi szkołami prowadzonymi przez obce podmioty i zachęcać uczniów z innych powiatów do kształcenia się w jednostkach prowadzonych przez Powiat Buski.

Tabela 23. Liczba dzieci urodzonych w latach 1991 - 2010

Rocznik	Busko Zdrój	Solec Zdrój	Nowy Korczyn	Stopnica	Gnojno	Wiślica	Tuczępy	Pacanów	RAZEM	rok naboru do szkoły ponadpodstawowej	liczba absolwentów gimnazjów / szkół podstawowych
1991	444	57	92	117	67	82	67	115	1 041	2007/2008	1 002
1992	405	86	141	131	72	78	62	101	1 076	2008/2009	976
1993	385	81	126	113	62	76	54	116	1 013	2009/2010	920
1994	352	72	112	113	54	82	58	106	949	2010/2011	839
1995	330	65	85	97	67	65	50	111	870	2011/2012	814
1996	374	62	95	96	57	65	62	86	897	2012/2013	830
1997	324	65	91	76	65	63	48	71	803	2013/2014	768
1998	350	43	81	84	59	58	36	92	803	2014/2015	768
1999	287	58	83	67	48	68	47	84	742	2015/2016	683
2000	310	55	65	68	51	46	32	73	700	2016/2017	667
2001	289	49	64	82	51	59	35	90	719	2017/2018	664
2002	263	42	64	83	58	56	48	71	685	2018/2019	661
2003	286	45	62	88	39	43	45	78	686	2019/2020	1 296 645G+651SP
2004	254	48	47	70	38	52	41	75	625		
2005	298	41	49	74	47	50	44	64	667	2020/2021	601
2006	258	35	52	74	40	44	34	70	607	2021/2022	
2007	334	53	66	84	50	42	43	85	757	2022/2023	
2008	377	64	63	77	51	53	40	82	807	2023/2024	
2009	320	47	59	78	48	51	41	81	725	2024/2025	
2010	315	52	62	69	61	48	38	79	724	2025/2026	

Opracowano na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych gmin oraz rocznika statystycznego

Z powyższych danych wynika, że niż demograficzny widoczny w szkołach ponadpodstawowych w najbliższych latach będzie się stabilizował. Obserwuje się nawet niewielki wzrost urodzeń dzieci, które trafią do szkół prowadzonych przez Powiat w momencie stabilizacji reformy oświaty (lata 2023 - 2024). Należy też wspomnieć, iż w 2019 r. w liceach, technikach i szkołach branżowych spotkali się absolwenci ósmej klasy szkoły podstawowej oraz gimnazjum. Szkoły ponadpodstawowe musiały poradzić sobie

z pomieszczeniem dwóch nowych roczników uczniów, a także z różnymi zasadami przyjęcia do szkół. W dalszej perspektywie - mimo niżu demograficznego - liczebność oddziałów w szkołach ponadpodstawowych wzrośnie z powodu:

- 1) podwójnego rocznika, który będzie się kształcił od 3 do 5 lat,
- 2) utworzenia dodatkowej szkoły: *szkoły branżowej II stopnia*,
- 3) przedłużenia okresu kształcenia o rok w *liceum ogólnokształcącym i technikum*.

Powyższe zmiany wpłynęły już, i w przyszłości dalej będą wpływać, na znaczny spadek średniej liczby uczniów przypadających na 1 oddział i na jeden etat nauczyciela. W najbliższych latach będzie utrzymywać się tendencja wzrastającej liczby oddziałów przy jednoczesnym spadku liczby uczniów (małoliczne oddziały). W 2019 r. do liceów i techników trafili absolwenci podstawówek oraz gimnazjów, którzy są nauczani według różnych podstaw programowych, zatem zaistniała konieczność kontynuowania nauczania również według dwóch różnych podstaw programowych, co z kolei wymaga zwiększonej ilości zasobów: finansowych, personalnych, lokalowych (odrębne oddziały dla absolwentów szkół podstawowych i absolwentów gimnazjów). Szczególnie duże znaczenie ma tu konieczność zaangażowania w rozwój szkolnictwa ponadpodstawowego znacznych zasobów finansowych. Od 2017 r. sytuacja finansowa samorządów terytorialnych prowadzących szkoły i jednostki oświatowe wspierające szkolnictwo uległa znacznemu pogorszeniu. Luka pomiędzy wydatkami bieżącymi a dochodami oświatowymi drastycznie się zwiększyła. W 2016 r. wynosiła ona **17,8 mld zł (39 %) dochodów**, a w 2018 r. już **23,5 mld zł (50% dochodów)**. W szczególnej sytuacji znalazły się powiaty ziemskie, gdzie luka między dochodami, a wydatkami w 2016 r. wyniosła **4,2% (ok. 337 mln zł)**, w 2017 r. **8,2% (651 mln zł)**, a w 2018 r. niemal **13% (1 mld 23 mln zł)**, co oznacza trzykrotny wzrost w ciągu 2 lat. Duży wpływ na taką sytuację ma ostatnia reforma systemu edukacji oraz niż demograficzny powodujący, że stale spada średnia liczba uczniów przypadających na 1 oddział i na jeden etat nauczyciela. Znacznie pogorszyła się sytuacja finansowa w szkolnictwie specjalnym, na co bezpośrednio wpłynęła zmiana przepisów dotycząca liczebności oddziałów i grup w szkołach specjalnych. Wpływ na pogarszającą się sytuację finansową w szkolnictwie mają również podstawy programowe i plany nauczania uwzględniające coraz większą liczbę przedmiotów rozszerzonych i podziałów na grupy oraz koszty związane z organizacją kształcenia dla tzw. podwójnego rocznika. Przyjmuje się, że wysiłek finansowy powiatów z powodu podwójnego rocznika wzrośnie o ok. **30%**⁴.

⁴ Jan Zięba, Mariusz Tobor, Opracowanie *Powiatowa oświata w nowej kadencji samorządu*, Vulcan

Wyżej opisane przyczyny skutkują brakiem możliwości inwestowania w infrastrukturę edukacyjną, dlatego szczególnego znaczenia nabierają fundusze unijne, które w znacznym stopniu wspierają polski system edukacyjny w wymiarze materialnym.

Edukacja zajmuje szczególne miejsce w programach finansowanych ze środków budżetowych Unii Europejskiej. Powiat Buski pragnąc wykorzystać tkwiące w tym obszarze możliwości wspólnie z jednostkami oświatowymi przygotowywał i składał wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć edukacyjnych do instytucji pośredniczących. W Powiecie Buskim największym beneficjentem środków zewnętrznych, w tym unijnych okazały się szkoły zawodowe.

I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Busku - Zdroju jest samodzielną jednostką oświatową, która ma najstarsze tradycje ze wszystkich szkół w Powiecie Buskim, a także najlepsze wyniki kształcenia na poziomie ogólnokształcącym.

Przewidywana liczba uczniów i oddziałów w tej Szkole (z uwzględnieniem niżu demograficznego) przedstawia się następująco:

Rok	Przewidywana liczba uczniów	Przewidywana liczba oddziałów
2020	729	24
2021	708	23
2022	711	23
2023	720	24
2024	720	24
2025	720	24
2026	720	24

Główne problemy z jakimi boryka się ta Szkoła to problemy związane z *bazą dydaktyczną*. Szkoła nie posiada wystarczającej liczby pracowni informatycznych oraz profesjonalnej siłowni wewnętrznej dla uczniów. Ponadto najstarszy z budynków, w którym mieści się Szkoła wymaga kompleksowego remontu, w tym wymiany dachu oraz wymiany sieci grzewczej.

W strukturze organizacyjnej **Zespołu Szkół Ponadpodstawowych im. Mikołaja Kopernika w Busku - Zdroju** funkcjonuje:

- 1) III Liceum Ogólnokształcące,
- 2) Technikum Nr 1 kształcące w zawodach:
 - a) technik ekonomista,
 - b) technik hotelarstwa,
 - c) technik żywienia i usług gastronomicznych,

3) Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 kształcąca m.in. w zawodach:

- a) fryzjer,
- b) elektryk,
- c) cukiernik,
- d) sprzedawca,
- e) kucharz.

Poza w/w zawodami Zespół Szkół może kształcić także w zawodach:

1) w Technikum Nr 1:

- a) technik technologii żywności,
- b) technik budownictwa,
- c) technik elektryk,
- d) technik elektronik,
- e) technik mechanik,
- f) technik pojazdów samochodowych,
- g) technik architektury krajobrazu,
- h) technik rolnik,
- i) technik ochrony środowiska,
- j) technik agrobiznesu,
- k) technik logistyk,
- l) technik spedytor,
- m) technik informatyk,
- n) technik handlowiec,
- o) technik usług fryzjerskich,

2) w Branżowej Szkole I Stopnia Nr 1:

- a) kelner,
- b) pracownik obsługi hotelowej,
- c) rolnik,
- d) fotograf,
- e) murarz – tynkarz,
- f) operator urządzeń przemysłu szklarskiego,
- g) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- h) ślusarz,
- i) stolarz,
- j) tapicer,

- k) mechanik pojazdów samochodowych,
- l) mechanik – monter maszyn i urządzeń,
- m) piekarz,
- n) elektromechanik,
- o) blacharz samochodowy,
- p) elektromechanik pojazdów samochodowych,
- q) krawiec,
- r) kierowca mechanik,
- s) magazynier - logistyk,
- t) mechanik motocyklowy,
- u) betoniarz - zbrojarz.

W strukturze organizacyjnej **Zespołu Szkół Ponadpodstawowych** funkcjonuje także **Centrum Kształcenia Zawodowego w Busku – Zdroju**. Centrum zapewnia realizację teoretycznych zajęć zawodowych pracownikom młodocianym kształcącym się w klasach wielozawodowych w branżowych szkołach I stopnia. Centrum stwarza możliwość odpłatnego kształcenia pracowników młodocianych ze szkół prowadzonych przez inne powiaty oraz osób dorosłych, zgodnie z potrzebami rynku pracy.

Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Busku – Zdroju kształci m.in. w zawodach z obszaru turystyki i żywienia: *technik hotelarstwa, technik żywienia i usług gastronomicznych, piekarz, cukiernik, kucharz*. Zawody te wpisują się w obszary gospodarki stanowiące **inteligentne specjalizacje Województwa Świętokrzyskiego**. Turystyka i żywienie są strategicznymi branżami dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Przewidywana liczba uczniów i oddziałów w tej Szkole (z uwzględnieniem niżu demograficznego) przedstawia się następująco:

Rok	Przewidywana liczba uczniów				Przewidywana liczba oddziałów			
	LO	T	BSI	Razem	LO	T	BSI	Razem
2020	199	315	115	629	8	12	4	24
2021	174	317	117	608	7	12	4	23
2022	152	335	133	620	6	13	4	23
2023	176	325	90	591	7	13	3	23
2024	190	310	90	590	8	13	3	24
2025	192	312	90	594	8	13	3	24
2026	192	300	90	582	8	13	3	24

Objaśnienia:

LO - liceum ogólnokształcące

T - technikum

BSI - branżowa szkoła I stopnia

Główne problemy z jakimi boryka się ta Szkoła, to problemy związane z:

- 1) **bazą lokalową:** Szkoła nie posiada wystarczającej liczby pracowni, szczególnie dotkliwy jest brak dwóch pracowni z wyposażeniem koniecznym do realizacji podstawy programowej z fizyki (ograniczona powierzchnia budynku Szkoły). Problem ten jest możliwy do rozwiązania poprzez nadbudowę nad "starą" salą gimnastyczną pomieszczeń, w których mogłoby powstać obserwatorium astronomiczne i sale dydaktyczne. Ponadto w Szkole brakuje pomieszczeń do realizacji zajęć z zakresu wychowania fizycznego,
- 2) **wyposażeniem dydaktycznym:** problemy te wynikają przede wszystkim z technologicznego starzenia się sprzętu. Dynamiczny rozwój technologiczny jest związany z koniecznością częstej wymiany komputerów i ich oprogramowania. W tej Szkole szczególnie potrzebne są komputery z oprogramowaniem umożliwiającym pracę na programach ekonomiczno - księgowych (np. prowadzenie księgowości) oraz hotelarskich (np. obsługa gości hotelowych),
- 3) **zainteresowaniem kształceniem w kierunkach gastronomicznym i fryzjerskim,** które spada, mimo, iż występują potrzeby rynku pracy.

W strukturze organizacyjnej **Zespołu Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju** funkcjonuje:

- 1) Technikum Nr 2 kształcące w zawodach:
 - a) technik informatyk,
 - b) technik pojazdów samochodowych,
 - c) technik żywienia i usług gastronomicznych,
 - d) technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej,
- 2) Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 2 kształcąca w zawodzie:
 - a) mechanik pojazdów samochodowych.

Poza w/w zawodami Zespół Szkół może kształcić także w zawodach:

- 1) w Technikum Nr 2:
 - a) technik mechanik,
 - b) technik rolnik,
 - c) technik technologii żywności,
 - d) technik ochrony środowiska,
 - e) technik agrobiznesu,

- f) technik teleinformatyk,
- g) technik księgarstwa,
- h) technik programista,

2) w Branżowej Szkole I Stopnia Nr 2:

- a) rolnik,
- b) ogrodnik,
- c) blacharz samochodowy,
- d) monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych,
- e) stolarz,
- f) mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych,
- g) elektromechanik pojazdów samochodowych,
- h) mechanik – monter maszyn i urządzeń,
- i) operator obrabiarek skrawających,
- j) ślusarz,
- k) mechanik motocyklowy.

Zespół Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku – Zdroju kształci m.in. w zawodach z obszaru **technologii informacyjno - komunikacyjnej, efektywnego wykorzystania energii**, a także **żywności**: *technik informatyk, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik żywienia i usług gastronomicznych*. Zespół ma także potencjał do tego, aby kształcić w takich zawodach, jak: *technik teleinformatyk, monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, technik programista*. Zawody te wpisują się w obszary gospodarki stanowiące **inteligentne specjalizacje Województwa Świętokrzyskiego**. Technologie informacyjno - komunikacyjne, efektywne wykorzystanie energii, a także obszar z zakresu żywności są strategiczne dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Przewidywana liczba uczniów i oddziałów w tej Szkole (z uwzględnieniem niżu demograficznego) przedstawia się następująco:

Rok	Przewidywana liczba uczniów			Przewidywana liczba oddziałów		
	T	BSI	Razem	T	BSI	Razem
2020	529	93	622	19	4	23
2021	533	96	629	18	4	22
2022	520	72	592	17	3	20
2023	498	72	570	16	3	19
2024	480	70	550	15	3	18
2025	470	70	540	15	3	18
2026	460	70	530	15	3	18

Objaśnienia:

T - technikum, BSI - branżowa szkoła I stopnia

Problemy z jakimi boryka się ta Szkoła, to problemy związane z:

- 1) **bazą sportową**: Szkoła nie posiada wystarczającej bazy sportowej niezbędnej do prowadzenia wychowania fizycznego w komfortowych warunkach. Szczególnie dotkliwy jest brak sali gimnastycznej. Młodzież kształcąca się w Zespole realizuje część zajęć z wychowania fizycznego w Powiatowym Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym w Busku - Zdroju, przy ul. Kusocińskiego 3, tj. blisko 1 km od siedziby Szkoły. Sytuacja ta ma istotne znaczenie dla bezpieczeństwa uczniów, właściwej organizacji procesu dydaktycznego, a także ma niewątpliwie wpływ na decyzje kandydatów podczas rekrutacji do klas pierwszych. Obecnie funkcjonująca w Zespole sala gimnastyczna jest nie tylko w złym stanie technicznym, ale również jej małe gabaryty nie pozwalają pomieścić większej grupy uczniów (obecnie mieści się tam tylko jedna grupa uczniów przy realizacji ponad 100 godzin zajęć wychowania fizycznego w tygodniu),
- 2) **brakiem zainteresowania pracodawców współpracą ze szkołami ponadpodstawowymi w zakresie kształcenia zawodowego** - brak na lokalnym rynku pracy odpowiedniej liczby pracodawców, którzy byliby zainteresowani kształceniem uczniów w kierunkach technologicznych zmusza szkoły do poszukiwania innych rozwiązań, tj. kształcenia zawodowego w dobrze wyposażonych pracowniach i laboratoriach szkolnych oraz warsztatach szkolnych, gdzie należy stwarzać warunki zbliżone do rzeczywistych warunków pracy u pracodawców,
- 3) **wyposażeniem dydaktycznym** - Szkoła kształci uczniów w kierunkach typowo technologicznych (*technik informatyk, technik pojazdów samochodowych, mechanik pojazdów samochodowych, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej*). Kształcenie w takich kierunkach wymaga stałej i systematycznej wymiany sprzętu ze względu na szybko zmieniające się technologie i szybkie starzenie się sprzętu. Ponadto tego typu kierunki kształcenia wymagają ciągłego uzupełniania wiedzy i sprzętu ze względu na szybki postęp technologiczny w tych dziedzinach. Jest to niezbędne dla właściwego przygotowania absolwentów do podjęcia aktywności zawodowej na stale zmieniającym się rynku pracy.

W strukturze organizacyjnej **Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Kazimierza Wielkiego w Busku - Zdroju** funkcjonuje:

- 1) II Liceum Ogólnokształcące,
- 2) Technikum Nr 3 kształcące w zawodach:
 - technik budownictwa,

- technik geodeta,
- technik hotelarstwa,
- technik architektury krajobrazu,
- technik logistyk,

3) Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 3 kształcąca w zawodach:

- a) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- b) elektryk,
- c) murarz - tynkarz,
- d) magazynier - logistyk.

4) Branżowa Szkoła II Stopnia Nr 1 kształcąca głównie w formie kwalifikacyjnych kursów zawodowych,

Poza w/w zawodami Zespół Szkół może kształcić także w zawodach:

1) w Technikum Nr 3:

- a) technik spedytor,
- b) technik inżynierii środowiska i melioracji,
- c) technik inżynierii sanitarnej,
- d) technik elektryk,
- e) technik budownictwa wodnego,
- f) technik chłodnictwa i klimatyzacji,
- g) technik budowy dróg,
- h) technik informatyk,
- i) technik robót wykończeniowych w budownictwie,

2) w Branżowej Szkole I Stopnia Nr 3:

- a) betoniarz - zbrojarz,
- b) kamieniarz,
- c) monter sieci i instalacji sanitarnych,
- d) cieśla,
- e) dekarz,
- f) monter konstrukcji budowlanych,
- g) monter izolacji budowlanych.

Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Busku – Zdroju kształci m.in. w zawodach budowlanych: *technik budownictwa oraz monter zabudowy i robót wykończenio-*

wych w budownictwie i murarz – tynkarz, a także w zawodach z dziedziny turystyki: technik hotelarstwa. Szkoła ma także potencjał, aby kształcić w takich zawodach, jak: technik budownictwa wodnego, betoniarz – zbrojarz, monter konstrukcji budowlanych, monter izolacji budowlanych. Zawody te wpisują się w obszary gospodarki stanowiące **inteligentne specjalizacje Województwa Świętokrzyskiego**. Budownictwo i turystyka są bowiem strategicznymi branżami dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Przewidywana liczba uczniów i oddziałów w tej Szkole (z uwzględnieniem niżu demograficznego) przedstawia się następująco:

Rok	Przewidywana liczba uczniów						Przewidywana liczba oddziałów					
	LO	T	BSI	BSII	LO dD	Razem	LO	T	BIS	BSII	LO dD	Razem
2020	53	530	77	-	22	682	2	18	3	-	1	24
2021	80	550	69	22	22	743	3	19	3	1	1	27
2022	78	520	75	22	22	717	3	18	3	1	1	26
2023	78	460	75	22	22	657	3	17	3	1	1	25
2024	73	400	75	22	22	592	3	15	3	1	1	23
2025	70	400	75	22	22	589	3	15	3	1	1	23
2026	70	400	75	22	22	589	3	15	3	1	1	23

Objaśnienia:

LO - liceum ogólnokształcące

T - technikum

BSI - branżowa szkoła I stopnia

BSII - branżowa szkoła II stopnia

LOdD - liceum ogólnokształcące dla dorosłych

Główne problemy, z jakimi boryka się ta Szkoła, to problemy związane z:

- 1) **wyposażeniem dydaktycznym** - Szkoła kształci uczniów w kierunkach typowo budowlanych, które wymagają stałej i systematycznej wymiany sprzętu i materiałów ze względu na ciągle zmieniające się technologie budowlane oraz szybkie zużycie materiałów budowlanych. Ponadto tego typu kierunki kształcenia wymagają ciągłego uzupełniania wiedzy ze względu na szybki postęp technologiczny w tych dziedzinach. Jest to konieczne do tego, aby absolwenci tych kierunków po wejściu na rynek pracy byli profesjonalnie przygotowani do podejmowania aktywności zawodowej. Ponadto uzupełnienia wyposażenia wymagają pracownie logistyczna i biologiczna, a także biblioteka,
- 2) **koniecznością uzupełnienia substancji budynku o nowe instalacje, w tym m.in. klimatyzację**. Usytuowanie budynku szkoły powoduje, że sale dydaktycznej od strony południowej osiągają wysoki poziom nasłonecznienia, co utrudnia pracę nauczycieli

i uczniów. Wysoka temperatura wpływa też na pogorszenie funkcjonowania sprzętu elektronicznego (np. serwerownia),

- 3) **koniecznością przygotowania otoczenia wspierającego**, takiego jak magazyn na pomoce do pracowni symulacyjnych - materiały i sprzęt budowlany potrzebny do kształcenia praktycznego w zakresie zawodów budowlanych.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Broninie przystosowany jest do kształcenia młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, głównie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi. W strukturze organizacyjnej Ośrodka funkcjonują Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy oraz Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna kształcąca w zawodach:

- a) mechanik pojazdów samochodowych,
- b) cukiernik.

Poza w/w zawodami Szkoła może kształcić także w zawodach:

- a) pracownik pomocniczy obsługi hotelowej,
- b) mechanik – monter maszyn i urządzeń,
- c) ślusarz,
- d) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- e) murarz – tynkarz,
- f) kucharz,
- g) piekarz.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Broninie kształci się ok. **120** uczniów. Ośrodek dysponuje bazą noclegową dla wychowanków, którzy decydują się zamieszkać w Ośrodku na czas pobierania nauki.

Do dyspozycji wychowanków są również świetlice, pracownia komputerowa, biblioteka, czytelnia, obiekty i urządzenia sportowe. Ośrodek zapewnia dzieciom i młodzieży:

- 1) dostosowanie programu edukacyjno – terapeutycznego do indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i rewalidacyjnych oraz do predyspozycji ucznia i jego możliwości psychofizycznych,
- 2) opiekę psychologiczno - pedagogiczną,
- 3) zajęcia rewalidacyjne,
- 4) opiekę pielęgniarki,
- 5) terapię EEG Biofeedback,

- 6) szkolne doradztwo zawodowe,
- 7) zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze,
- 8) zajęcia pozalekcyjne,
- 9) możliwość zwolnienia z opłat za wyżywienie,
- 10) bezpłatne zakwaterowanie.

Uczniowie Branżowej Szkoły I Stopnia odbywają zajęcia praktycznej nauki zawodu w lokalnych zakładach pracy w celu zapoznania się z funkcjonowaniem przedsiębiorstw oraz zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do pracy w wyuczonym zawodzie.

Ośrodek kształci m.in. w zawodzie z obszaru żywienia: *cukiernik*. Posiada także potencjał do kształcenia w obszarze turystyki: *pracownik pomocniczy obsługi hotelowej*. Zawody te wpisują się w obszary gospodarki stanowiące **inteligentne specjalizacje Województwa Świętokrzyskiego**. Turystyka i żywienie są strategicznymi branżami dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego.

Przewidywana liczba uczniów i oddziałów w tej Szkole (z uwzględnieniem niżu demograficznego) przedstawia się następująco:

Rok	Przewidywana liczba uczniów				Przewidywana liczba oddziałów			
	SP	BSI	SSPD	Razem	SP	BSI	SSPD	Razem
2020	50	16	24	90	9	2	4	15
2021	50	22	30	102	9	2	5	16
2022	50	20	30	100	9	2	5	16
2023	50	30	30	110	9	3	5	17
2024	50	30	30	110	9	3	5	17
2025	50	30	30	110	9	3	5	17
2026	50	30	30	110	9	3	5	17

Objaśnienia:

SP - szkoła podstawowa,

BSI - branżowa szkoła I stopnia

SSPdP - szkoła specjalna przysposabiająca do pracy

Główne problemy z jakimi boryka się ta Szkoła, to problemy związane z **brakiem bazy sportowej**: Szkoła nie posiada własnej bazy sportowej niezbędnej do prowadzenia wychowania fizycznego w wymaganych warunkach. Szczególnie dotkliwy jest brak sali gimnastycznej i zmodernizowanych boisk sportowych. Młodzież niepełnosprawna kształcąca się w Ośrodku realizuje zajęcia z wychowania fizycznego oraz rewalidacji w zbyt małej liczbie pomieszczeń. Kadra zarządzająca oraz nauczyciele podejmują szereg działań w tym zakresie, jak choćby organizacja zajęć z zakresu hipoterapii w oparciu

o własne zasoby. Działające przy Ośrodku Stowarzyszenie *Daj Dziecku Nadzieję* udostępnia do dyspozycji uczniów konie w celu realizacji zajęć z hipoterapii.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku - Zdroju przystosowany jest do kształcenia młodzieży niepełnosprawnej ruchowo. W strukturze organizacyjnej Ośrodka funkcjonują następujące szkoły:

- 1) Liceum Ogólnokształcące Specjalne,
- 2) Technikum Specjalne:
 - a) technik mechanik,
 - b) technik informatyk,
- 3) Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna:
 - a) mechanik - monter maszyn i urządzeń,
 - b) krawiec,
 - c) elektromechanik,
- 4) Szkoła Policealna Specjalna:
 - a) technik administracji,
 - b) technik bhp.

Poza w/w zawodami Ośrodek może kształcić także w zawodach:

- 1) Technikum Specjalne:
 - a) technik spedytor,
 - b) technik ekonomista,
 - c) technik elektryk,
 - d) technik przemysłu mody,
 - e) technik teleinformatyk,
- 2) Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna:
 - a) ślusarz,
 - b) elektryk,
- 3) Szkoła Policealna Specjalna:
 - a) asystent osoby niepełnosprawnej.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Busku - Zdroju kształci się średnio ok. 120 uczniów z terenu całej Polski. Ośrodek dysponuje bazą noclegową dla wychowanków, którzy decydują się zamieszkać w Ośrodku na czas pobierania nauki.

Warunki mieszkaniowe są dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych wychowanków. W pokojach sypialnych mieszka od 2 do 4 osób. Do dyspozycji wychowanków są również świetlice, pracownie komputerowe, biblioteka, czytelnia, sala gimnastyczna, basen rehabilitacyjny, siłownia, kompleks zmodernizowanych boisk sportowych wraz z infrastrukturą rekreacyjną. Każda grupa jest objęta opieką 2 stałych wychowawców.

Ośrodek zapewnia młodzieży:

- 1) opiekę medyczną,
- 2) opiekę pedagoga,
- 3) opiekę psychologa,
- 4) opiekę logopedy,
- 5) opiekę psychoterapeuty,
- 6) zajęcia rewalidacyjne,
- 7) zajęcia socjoterapeutyczne,
- 8) rehabilitację ruchową również z wykorzystaniem basenu rehabilitacyjnego,
- 9) neurologopedię,
- 10) EEG Biofeedback,
- 11) szkolne doradztwo zawodowe,
- 12) zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze,
- 13) różne formy zajęć pozalekcyjnych,
- 14) możliwość zwolnienia z opłat za wyżywienie,
- 15) bezpłatne zakwaterowanie.

W Ośrodku funkcjonują również warsztaty szkolne, gdzie uczniowie odbywają zajęcia praktycznej nauki zawodu w celu zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych w przyszłym zawodzie. W zależności od kierunku kształcenia i dysfunkcji uczniów zarówno pracownie warsztatowe, jak i pomoce dydaktyczne oraz formy i metody pracy edukacyjnej są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ośrodek kształci młodzież niepełnosprawną m.in. w zawodzie z obszaru **technologii informacyjno - komunikacyjnej**: *technik informatyk*, który wpisuje się w obszar gospodarki stanowiący **inteligentne specjalizacje Województwa Świętokrzyskiego**.

Przewidywana liczba uczniów i oddziałów w tej Szkole (z uwzględnieniem niżu demograficznego) przedstawia się następująco:

Rok	Przewidywana liczba uczniów					Przewidywana liczba oddziałów				
	LO	T	BSI	SP	Razem	LO	T	BSI	SP	Razem
2020	12	48	37	15	112	2	4	3	2	11
2021	12	45	38	8	103	2	4	3	1	10
2022	16	43	37	8	104	2	4	3	1	10
2023	12	40	24	8	84	2	4	3	1	10
2024	16	40	24	8	88	2	5	3	1	11
2025	16	40	24	8	88	2	5	3	1	11
2026	16	40	24	8	88	2	5	3	1	11

Objaśnienia:

LO - liceum ogólnokształcące

T - technikum

BSI - branżowa szkoła I stopnia

SP - szkoła policealna

Problemy z jakimi boryka się ta Szkoła, to przede wszystkim *problemy związane z wyposażeniem dydaktycznym*: warunki realizacji kształcenia specjalnego w zawodach nauczanych w Ośrodku, wynikające z podstaw programowych oraz warunków przeprowadzania egzaminów zawodowych, wymagają modernizacji bazy dydaktycznej i wyposażenia pracowni przedmiotowych z pełnym dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych. Szczególnej uwagi w tym zakresie wymagają m.in. pracownie komputerowe, językowe i zawodowe ze względu na szybki czas technologicznego starzenia się sprzętu informatycznego oraz szybki postęp technologiczny w zakresie kształcenia zawodowego i konieczność doposażenia pracowni zawodowych w najnowszy sprzęt do nauki zawodu.

Opisane w tym rozdziale problemy szkół zawodowych w Powiecie Buskim mają tak istotne znaczenie dla absolwentów szkół podstawowych podejmujących decyzję o dalszej drodze kształcenia, że przeważają one nad atrakcyjnością kierunków oferowanych przez Szkoły, zwłaszcza tych wpisujących się w obszary gospodarki stanowiące **inteligentne specjalizacje Województwa Świętokrzyskiego**. Należy zaznaczyć, że buskie szkolnictwo zawodowe kształci młodzież w wielu specjalizacjach istotnych dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego:

- 1) **budownictwo**: *technik budownictwa oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie murarz - tynkarz* (kształcenie w zakresie szeroko rozwiniętych usług budowlanych zasobooszczędnych na potrzeby zarówno prywatnych właścicieli, jak również przedsiębiorców, w tym właścicieli pensjonatów, hoteli i innych obiektów świadczących usługi hotelarsko - turystyczne),

- 2) **turystyka:** *technik hotelarstwa* (kształcenie na potrzeby lecznictwa uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej i wypoczynkowej),
- 3) **zdrowa żywność:** *technik żywienia i usług gastronomicznych* (kształcenie na potrzeby rozwiniętej w Powiecie Buskim turystyki prozdrowotnej i agroturystyki),
- 4) **technologia informacyjno - komunikacyjna:** *technik informatyk* (kształcenie na potrzeby każdej dziedziny gospodarki),
- 5) **efektywne wykorzystanie energii:** *technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej* (kształcenie na potrzeby rozwijającej się branży w zakresie ekologicznej produkcji energii zarówno dla gospodarstw domowych, jak i obiektów użyteczności publicznej).

Opisane problemy wymagają podjęcia działań zmierzających do rozwiązania w pierwszej kolejności problemów lokalowych (baza dydaktyczna i sportowa), które pogłębiła dodatkowo ostatnia reforma systemu oświaty zmuszająca szkoły do przyjęcia w 2019 r. dodatkowego, podwójnego rocznika absolwentów szkół podstawowych i gimnazjów. Zwiększenie liczby uczniów w szkołach z powodu podwójnego rocznika absolwentów będzie trwało do sierpnia 2022 r. i 2023 r. Szkoły opuszczą wtedy ostatnie roczniki absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (najpierw liceów ogólnokształcących, a rok później techników). Wydarzenie to uwolni część przestrzeni dydaktycznej, która jednak będzie musiała być zagospodarowana dla uczniów ze szkół ponadpodstawowych z wydłużonym okresem kształcenia o jeden rok w liceach ogólnokształcących i technikach.

IV. BAZA DYDAKTYCZNA SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH W POWIECIE BUSKIM

Według badań przeprowadzonych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEŻiU), baza lokalowa i techniczno - dydaktyczna szkół zawodowych to elementy mające bardzo istotny wpływ na jakość i efektywność procesu kształcenia zawodowego. Wyposażenie dydaktyczne determinuje sposób nauczania i znacząco wpływa na jakość kształcenia. W wynikach badania KOWEŻiU czynnik ten został wskazany jako istotne ograniczenie w procesie realizacji programów nauczania nowych rozwiązań technologicznych stosowanych przez przedsiębiorstwa⁵.

Z przywołanych badań wynika, że świętokrzyskie szkoły były najsłabiej zinformatywowane w Polsce. Niniejszy *Program* ma również na celu poprawę tego wskaźnika.

Znaczący wpływ stanu bazy dydaktycznej na jakość kształcenia zauważają również uczniowie. Opierając się na powołanych wyżej badaniach uczniowie najgorzej oceniali warunki w pomieszczeniach dydaktycznych, wyposażenie sal lekcyjnych, a także zaplecze socjalne oraz sportowe szkół.

Powyższe wnioski potwierdza również *Analiza dotycząca poziomu szkolnictwa zawodowego na obszarze Województwa Świętokrzyskiego* opracowana w lipcu 2015 r. w celu realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 - 2020. Zarówno ten dokument, jak i powołany wcześniej raport KOWEŻiU, wskazują na istotną rolę w nauczaniu, zwłaszcza zawodowym, zaplecza technologicznego, nowoczesnego wyposażenia oraz konieczność bieżącej wymiany sprzętu, ze względu na szybki rozwój technologii.

Wsparcie w pierwszej kolejności szkół zawodowych w Województwie Świętokrzyskim powyższa *Analiza* uznaje za zasadne w kontekście poprawy zdawalności egzaminów zawodowych.

Baza dydaktyczna szkół w Powiecie Buskim, po przejęciu zasobów edukacyjnych przez Powiat w 1998 r., wymagała znaczących nakładów finansowych w celu przystosowania bazy lokalowej i dydaktycznej do obowiązujących standardów. Infrastruktura oświatowa podlegała w ostatnich latach dużym zmianom inwestycyjnym i modernizacyjnym.

⁵ Elżbieta Goźlińska, Andrzej Kruszewski, *Stan szkolnictwa zawodowego w Polsce – raport*

W jednostkach oświatowych zrealizowano m.in. duże projekty inwestycyjne:

1) w bazę dydaktyczną:

- a) projekt pn. *Prace termomodernizacyjne w budynkach jednostek oświatowych Powiatu Buskiego* finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego o wartości **2 217 713 euro** tj. ponad **10 mln zł**. W ramach tego zadania wykonano termomodernizację **15 obiektów** w **7 jednostkach** oświatowych Powiatu Buskiego,
- b) projekt pn. *Remont i modernizacja budynków Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Busku - Zdroju* o wartości **605 325,23 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- c) projekt pn. *Przebudowa istniejącej kotłowni koksowej na kotłownię opalaną gazem ziemnym GZ50 oraz wymiana instalacji c.o. w budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Busku - Zdroju* o wartości **271 658,50 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz z budżetu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach,
- d) projekt pn. *Remont elewacji na budynkach Zespołu Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju* o wartości **108 349,08 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,
- e) projekt pn. *Wykonanie jednofunkcyjnego dwuobiegowego węzła cieplnego centralnego ogrzewania z miejskiej sieci ciepłowniczej KZC Ponidzie o mocy 150+450kW w budynku szkoły I Liceum Ogólnokształcącego w Busku - Zdroju, 28-100 Busko - Zdrój, ul. Mickiewicza 13* o wartości **95 940 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,
- f) projekt pn. *Dostawa i montaż windy w internacie Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku - Zdroju* o wartości **199 700 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III),
- g) projekt pn. *Zaprojektowanie, dostawa i montaż instalacji modelowych odnawialnych źródeł energii przy Zespole Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju ul. Mickiewicza 23* o wartości **89 790 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu SWISS CONTRIBUTION Szwajcarsko - Polski Program Współpracy,

- h) projekt pn. *Dostosowanie wewnętrznych ciągów komunikacyjnych do obowiązujących przepisów techniczno - budowlanych p.poz. wraz z wykonaniem oddymiania klatek schodowych w budynku SOSW w Busku - Zdroju przy ul. Rehabilitacyjnej 1 o wartości **323 551,78 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,*
- i) projekt pn. *Budowa nowego budynku kształcenia zawodowego, budowa boiska wielofunkcyjnego o sztucznej nawierzchni, dobudowa do hali sportowej siłowni oraz wymiana posadzki sportowej, remont warsztatów na potrzeby szkolnictwa zawodowego, zakup wyposażenia do celów dydaktycznych o wartości **15 250 116,38 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu Regionalnego Program Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,*
- j) projekt pn. *Przebudowa dachu budynku internatu I Liceum Ogólnokształcącego w Busku - Zdroju o wartości **256 928,92 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,*
- k) projekt pn. *Kolektory słoneczne do przygotowania ciepłej wody w kotłowni gazowej dla potrzeb internatu I Liceum Ogólnokształcącego w Busku - Zdroju o wartości **70 426,00 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz środków Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach,*
- l) projekt pn. *Rozbudowa Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Broninie o budynek rehabilitacji zawodowej i społecznej o wartości **3 270 000,00 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących do dyspozycji Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,*
- m) projekt pn. *Roboty adaptacyjne i modernizacyjne pomieszczeń w budynku internatu Zespołu Szkół Techniczno – Informatycznych na potrzeby zakwaterowania uczniów o wartości **141 770,65 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,*
- n) projekt pn. *Roboty modernizacyjne budynek na potrzeby pomieszczeń do celów oświatowych budynku administracyjno – oświatowego przy ul. Armii Krajowej działka nr 22/1, 22/3 o wartości **200 090,07 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,*
- o) projekt pn. *Budowa preizolacyjnej sieci ciepłowniczej szkoły w I Liceum Ogólnokształcącym (internat), Zespole Szkół Techniczno - Informatycznych, Powiatowym Ośrodku Doradztwa i Doskonalenia Nauczycieli o wartości **883 140 zł** finansowany z budżetu Powiatu Buskiego,*

2) w bazę sportową:

- a) projekt pn. *Przebudowa boisk wielofunkcyjnych Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku – Zdroju wraz z budową ścieżki rehabilitacyjnej* o wartości **883 719,06** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej,
- b) projekt pn. *Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Powiatu Buskiego i Powiatu Pińczowskiego* o wartości **6 308 000** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. W ramach projektu wykonano mechaniczną instalację wentylacyjno – klimatyzacyjną oraz wymieniono stolarkę okienną i drzwiową w Powiatowym Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym w Busku - Zdroju, a także zmodernizowano kotłownię i instalację c.o. oraz wykonano instalację c.w.u. w budynku warsztatów szkolnych Zespołu Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju,
- c) projekt pn. *Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego* współfinansowany w ramach Szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej realizowany w ramach porozumienia partnerskiego gmin z terenu Powiatów Buskiego i Pińczowskiego. Projekt o wartości **1 940 000** zł obejmował m.in. montaż instalacji kolektorów słonecznych do wspomagania przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynku Powiatowego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego,
- d) projekt pn. *Budowa sali gimnastycznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Busku – Zdroju* o wartości **2 509 288** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013,
- e) projekt pn. *Rozbudowa i modernizacja boiska szkolnego w ZST-I w Busku – Zdroju przy al. Mickiewicza 23* o wartości **779 364,22** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007 – 2013, a także z budżetu Ministerstwa Sportu i Turystyki,

- f) projekt pn. *Przebudowa boisk wielofunkcyjnych przy I Liceum Ogólnokształcącym w Busku - Zdroju wraz z budową ścieżki rehabilitacyjnej i przebudową ciągów pieszych* o wartości **1 203 865,48** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu,
- g) projekt pn. *Modernizacja basenu wodnego dla ćwiczeń rehabilitacyjnych - wykonanie instalacji technologii ogrzewania, uzdatniania oraz wymiany wody istniejącego basenu rehabilitacyjnego w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Busku - Zdroju* o wartości **185 411,41** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- h) projekt pn. *Budowa sali sportowej przy I Liceum Ogólnokształcącym w Busku - Zdroju* o wartości **2 799 542,16** zł finansowany z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetu Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej,
- i) projekt pn. *Budowa Otwartej Strefy Aktywności przy internacie Zespołu Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju* o wartości **49 970,00** zł finansowany z Programu Rozwoju Małej Infrastruktury Sportowo - Rekreacyjnej o Charakterze Wielopokoleniowym - Otwarte Strefy Aktywności - edycja 2019 Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki,

3) w zasoby ludzkie i rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli - wybrane projekty dofinansowane ze środków zewnętrznych były realizowane m.in. w:

a) Zespołach Szkół: Technicznych i Ogólnokształcących, Techniczno - Informatycznych oraz Ponadpodstawowych:

- projekt pn. *Dać szansę – program warsztatowego wsparcia edukacyjnego młodzieży szkół zawodowych w powiecie buskim*, w ramach którego odbywały się zajęcia warsztatowe i wyjazdy studyjne m.in. z języka polskiego, angielskiego, niemieckiego, matematyki, przedsiębiorczości, informatyki. We wszystkich warsztatach uczestniczyło **745** beneficjentów ostatecznych. Wartość zrealizowanego projektu wyniosła **1 227 541,78** zł,
- projekt pn. *Dajmy szansę – warsztaty edukacyjne dla młodzieży w Powiecie Buskim* o wartości **2 356 323,69** zł finansowany ze środków Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*. W ramach tego projektu organizowane były dla uczniów techników

warsztaty pozalekcyjne, wyjazdy studyjne, a także obozy językowe zagraniczne (w Niemczech i Anglii),

- projekt pn. *Dodatkowe umiejętności praktyczne i wiedza – szansą na sukces zawodowy* o wartości **1 028 260 zł** finansowany ze środków Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*. W ramach tego projektu organizowane były warsztaty pozalekcyjne, staże zawodowe i kursy dla **225 uczniów** trzech Techników,
- projekty *Dobry start* i *Dobry start 2.0* o łącznej wartości **2 152 616 zł** realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020 Europejskiego Funduszu Społecznego we współpracy ze Spółką CERTES sp. z o.o. Projekty pozwoliły uczniom trzech Techników na uzupełnienie ich kwalifikacji zawodowych, podniesienie ich świadomości potrzeb w zakresie rozwoju wiedzy i umiejętności oraz nabycie doświadczenia zawodowego przez udział w stażach i praktykach u pracodawcy. Uczniowie uczestniczyli w kursach m.in. baristy, spawania, obsługi wózków widłowych, prawa jazdy. Wsparciem w ramach projektu zostało objętych **373 uczniów** i **29 nauczycieli** praktycznej nauki zawodu,

b) **Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Busku – Zdroju i Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Busku – Zdroju** – projekt *Edukacja zawodowa w praktyce* realizowany przez Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach. W ramach projektu **40 uczniów** uczestniczyło w wyjazdowych warsztatach z zakresu autoprezentacji oraz zasad prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych. W praktykach zawodowych wzięło udział **19 uczniów** kształcących się w zawodzie *technik hotelarstwa* i *technik ekonomista*, a ponadto **1 uczeń** kształcący się w zawodzie *technik ekonomista* uczestniczył w płatnym stażu u pracodawcy. Projektem zostało też **objętych 20 uczniów** Zasadniczej Szkoły Zawodowej kształcących się w zawodzie *elektromechanik* i *mechanik - monter maszyn i urządzeń* oraz **20 uczniów** Technikum kształcących się w zawodzie *technik informatyk*. Jeden z uczestników odbył miesięczny staż w zakładzie pracy, a **9 uczniów** dwutygodniowe praktyki. Szkoły otrzymały zestawy sprzętu multimedialnego, w tym tablice interaktywne, laptopy wraz z oprogramowaniem do doradztwa zawodowego,

c) **Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Busku – Zdroju:**

- projekt *Nowe kompetencje zawodowe solidnym fundamentem przyszłości* o wartości **162 728 zł** realizowany w ramach programu *Leonardo da Vinci „Uczenie się przez całe*

życie” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu uczniowie kształcący się w zawodzie *posadzkarz i murarz* wyjechali do **Niemiec** w celu odbycia zagranicznych praktyk zawodowych,

- projekt pn. *Zagraniczna praktyka atutem młodego technika* o wartości **69 092 euro**, finansowany ze środków programu Erasmus+. W ramach projektu zostały zorganizowane praktyki zagraniczne w **Wielkiej Brytanii** dla uczniów kształcących się w zawodach technik: *budownictwa, architektury krajobrazu, hotelarstwa*,
- projekt pn. *4 Professions 4 Great Future* o wartości **187 072 euro** finansowany ze środków programu Erasmus+. W ramach projektu **128 uczniów** kształcących się w zawodzie *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* oraz technik: *budownictwa, architektury krajobrazu, geodeta i hotelarstwa* odbyło dwutygodniowe praktyki zagraniczne w **Niemczech, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii**,
- projekt *Świętokrzyscy hotelarze dla rynku pracy* we współpracy z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego finansowany ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*. W ramach projektu zorganizowano kursy zawodowe w zakresie hotelarstwa, gastronomii i turystyki, płatne staże zawodowe dla **18 uczniów**, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe (matematyczno - techniczne, językowe, ICT, przedsiębiorczości, komunikacji i asertywności) oraz z doradztwa zawodowego. Szkoleniami objęto również nauczycieli przedmiotów zawodowych. Dopuszono Szkołę w sprzęt i pomoce dydaktyczne o wartości ok. **40 000 zł**,
- projekt *Hotelarze przyszłości* we współpracy z Regionalną Organizacją Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego dofinansowany ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020*. Budżet projektu wynosi ok. **1 782 745 zł**. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących jest jedną z dwóch szkół, która otrzyma wsparcie w ramach tego projektu. Działaniami edukacyjnymi objęto łącznie **100 uczniów**, którzy m.in. wzięli udział w kursach kelnerskich, barmańskich, języka angielskiego w turystyce. Dla **40 uczniów** zostały zorganizowane staże zawodowe. Pozyskano również sprzęt i pomoce dydaktyczne o szacunkowej wartości **86 tys. zł**.
- projekt *Nauczanie bez granic* finansowany ze środków programu Erasmus+ o wartości **25 231 euro**. W jego ramach **14 nauczycieli** przedmiotów

ogólnokształcących oraz przedmiotów zawodowych, w tym kadra zarządzająca wzięli udział w – organizowanych w **Grecji, Portugalii, Niemczech** i na **Malcie** - kursach doskonalących z zakresu innowacyjnych metod nauczania poza szkołą, zastosowania nowoczesnych technologii w nauczaniu oraz sposobów zarządzania placówką oświatową,

- projekt *Thinking beyond borders* o wartości ok. **230 897** euro finansowany ze środków programu Erasmus+. Jego adresatami byli uczniowie uczących się w zawodach: *technik budownictwa, hotelarstwa, geodeta, architektury krajobrazu* w Technikum Nr 3 oraz *monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie* w Branżowej Szkole I Stopnia Nr 3. Dzięki projektowi **80 uczniów** odbyło dwutygodniowe staże w zagranicznych przedsiębiorstwach w **Niemczech, Hiszpanii, Włoszech, Portugalii** oraz **Wielkiej Brytanii**,
- projekt *Wymiar międzynarodowy w kształceniu zawodowym* finansowany z programu Erasmus+ o wartości **149 214** euro. Projekt zakłada udział **70** uczniów kształcących się w zawodzie technik: *hotelarstwa, logistyk, budownictwa, geodeta i architektury krajobrazu* w dwutygodniowych stażach w przedsiębiorstwach zagranicznych w **Portugalii i Hiszpanii**. Ponadto w ramach projektu **6 nauczycieli** przedmiotów zawodowych w zakresie architektury krajobrazu i hotelarstwa weźmie udział w szkoleniach typu job shadowing w **Hiszpanii i Portugalii**,
- projekt *Do dzieła - praktyczna Europa* finansowany z programu Erasmus+. Projekt zakłada wyjazd **20** uczniów Technikum Nr 3 kształcących się w zawodzie technik: *hotelarstwa i logistyk* na dwutygodniowe praktyki do **Hiszpanii**. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących jest partnerem w w/w projekcie, którego liderem jest Regionalne Centrum Wolontariatu w Kielcach.

d) **Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Busku – Zdroju:**

- projekt pn. *Wzajemne poznanie się poprzez rozwijanie umiejętności IT* o wartości **37 175** euro. Celem projektu było stworzenie multimedialnej międzynarodowej klasy w celu dzielenia się materiałami edukacyjnymi oraz rozwijanie umiejętności uczniów i nauczycieli zaangażowanych w projekt poprzez kursy on-line dostępne dla wszystkich uczestników. Uczniowie w ramach projektu uczestniczyli w wymianie młodzieży z następujących krajów: **Włoch, Szwecji, Hiszpanii, Niemiec, Finlandii, Wielkiej Brytanii**,

- projekt pn. *Be SUstainable to SUstain the WORLD* o wartości **20 000** euro, finansowany ze środków programu *Uczenie się przez całe życie* Comenius. Projekt dotyczy wzajemnej wymiany młodzieży z następującymi krajami: **Szwecja, Czechy, Turcja i Włochy**,
- projekt pn. *Eurofuture Changing Places*, o wartości **59 814 euro** finansowany ze środków programu *Erasmus+*. Celem projektu było przede wszystkim rozwijanie umiejętności językowych młodzieży. Uczniowie z **Polski, Włoch, Turcji, Hiszpanii, Niemiec, Wielkiej Brytanii** poznawali historię, kulturę, zwyczaje i obyczaje panujące w krajach partnerskich poprzez uczestnictwo w wizytach studyjnych, wideokonferencjach oraz przez organizację dni państw partnerskich w szkołach,
- projekt pn. *Education And Sustainability for the Young* w ramach program *Erasmus+*, o wartości **69 876** euro. Uczestnikami byli uczniowie Technikum Nr 1 kształcący się w zawodzie *technik hotelarstwa oraz żywienia i usług gastronomicznych*, którzy odbywali praktyki w obiektach gastronomicznych i hotelarskich w **Turcji, Francji, Włoszech, Bułgarii, Grecji**. W ramach projektu przewidziano też szkolenia dla nauczycieli,
- projekt pn. *Europejczycy: Wspólna historia i wspólna przyszłość* o wartości **126 316 zł**, finansowany ze środków programu *Erasmus+*. Projekt ma na celu pogłębienie wiedzy historycznej uczniów, wypracowanie umiejętności oceniania historii i tego co wydarzyło się w przeszłości przez wymianę doświadczeń podczas wizyt studyjnych w krajach partnerskich: **Grecji, Hiszpanii, Włoszech i Polsce**. W realizację zadań projektowych będzie zaangażowanych **32 uczniów i 8 nauczycieli**.

e) **Zespole Szkół Techniczno – Informatycznych w Busku – Zdroju:**

- projekt *Korpus Fachowców – współpraca ekspertów dla efektywnego kształcenia praktycznego w branży gastronomiczno – hotelarskiej* skierowany do uczniów kształcących się w kierunku *technik żywienia i usług gastronomicznych* realizowany we współpracy ze Świętokrzyskim Związkiem Pracodawców Prywatnych *Lewiatan* w Kielcach. Jego uczestnicy odbywali **50%** zajęć praktycznych w renomowanych przedsiębiorstwach oraz zdobywali dodatkowe kwalifikacje, np.: poprzez udział w kursie cukierniczym. Wartość projektu, który objął całe Województwo Świętokrzyskie, wyniosła ok. **2 325 296 zł**,
- projekty *Zagraniczne praktyki zawodowe drogą do kariery* oraz *Zagraniczne praktyki zawodowe drogą do kariery 2* o łącznej wartości ok. **222 752 euro** skierowane do

uczniów uczących się w zawodach: *technik informatyk, pojazdów samochodowych oraz urządzeń i systemów energetyki odnawialnej* w Technikum Nr 2. W dwutygodniowych praktykach zawodowych w **Hiszpanii** weźmie łącznie udział **128 uczniów** pod opieką **16 nauczycieli**. Realizacja projektów zakończy 31 sierpnia 2022 r. Projekty finansowane są ze środków programu Erasmus+.

- projekt pn. *Nowoczesna szkoła zawodowa – nowoczesny region* finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Projekt był realizowany przez Województwo Świętokrzyskie w partnerstwie ze Świętokrzyskim Centrum Innowacji i Transferu Technologii sp. z o.o., Gminą Kielce – Centrum Kształcenia Praktycznego w Kielcach, Świętokrzyskim Związkiem Pracodawców Prywatnych Lewiatan oraz we współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach. Jego głównym celem było podniesienie kształcenia zawodowego w zakresie wpisującym się w rozwój inteligentnych specjalizacji regionu świętokrzyskiego oraz dostosowanie form i metod nauczania do wymagań rynku pracy. Uczestnikami projektu byli m.in. uczniowie kształcący się w zawodzie *technik informatyk* oraz *technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej*, a także nauczyciele przedmiotów zawodowych. W ramach Projektu zrealizowano staże i praktyki zawodowe oraz dodatkowe zajęcia z zakresu matematyki, informatyki, języka obcego zawodowego, przedsiębiorczości. Nauczyciele brali udział w wizytach studyjnych, kursach doskonalących i seminariach. Zrealizowano też zakup sprzętu i wyposażenia o wartości **ok. 50 000 zł**,

f) **Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Busku – Zdroju:**

- projekt pn. *Inwestuj w siebie* o wartości **329 355,12 zł**, w ramach którego realizowane były zajęcia pozalekcyjne m.in. z przedmiotów zawodowych i doradztwa zawodowego,
- projekt pn. *Inwestuj w siebie 2* o wartości **538 214 zł**, finansowany ze środków Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*. W ramach tego projektu organizowane były zajęcia pozalekcyjne m.in. z przedmiotów zawodowych i doradztwa zawodowego oraz kursy zawodowe (np.: spawania metodą MAG, kierowcy wózków widłowych),
- projekt pn. *Równe szanse – lepsza przyszłość*. Projekt finansowany ze środków Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki* o wartości **171 906 zł**,

- projekt pn. *Młodzi dziennikarze w działaniu* o wartości **4 598** euro, realizowany w ramach programu *Młodzież w działaniu*,
- projekt *Inwestycja w przyszłość* o wartości **341 756** zł realizowany w partnerstwie z TREVOR PHILIPS ENTERPRISES sp. z o.o, dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Wsparciem w ramach projektu objęto uczniów Technikum, Branżowej Szkoły I Stopnia i Szkoły Policealnej oraz nauczycieli kształcenia zawodowego - łącznie **61** osób. W ramach Projektu były prowadzone zajęcia wyrównawcze z języka angielskiego, matematyki, elektrotechniki, mechaniki. Uczniowie uczestniczyli w warsztatach z: obsługi programu CAD oraz mikrokomputera Raspberry Pi, projektowania części przy wykorzystaniu oprogramowania CAD i drukarki 3D, księgowości elektronicznej z elementami kadr i płac, tworzenia stron www przy wykorzystaniu gotowych szablonów i systemów zarządzania treścią. Ponadto uczniowie uczestniczyli w zajęciach rozwijających umiejętność logicznego myślenia (szachy, brydż) oraz w stażach i praktykach zawodowych,

g) Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Broninie:

- projekt pn. *Przerośniemy naszych mistrzów* o wartości **521 176,30** zł, finansowany ze środków Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*. W ramach tego projektu organizowane były zajęcia pozalekcyjne z języka angielskiego, warsztaty budowlane, florystyczne i komputerowe oraz zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- projekt pn. *Nowe umiejętności – większe możliwości* o wartości **381 028,72** zł, finansowany ze środków Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*. W ramach tego projektu organizowane były zajęcia pozalekcyjne oraz wspierające rozwój zawodowy i społeczny wychowanków Ośrodka.

Mimo wielu zrealizowanych projektów, buskie szkolnictwo wymaga dalszych poważnych inwestycji zarówno w bazę lokalową, wyposażenie oraz rozwój kompetencji osobistych uczniów i nauczycieli. Dynamiczna sytuacja na rynku pracy oraz szybki postęp technologiczny wymagają od szkolnictwa zawodowego ciągłych zmian i dostosowywania warunków kształcenia do sytuacji gospodarczej i technologicznej zarówno w kraju, jak i w Europie. Absolwenci szkół zawodowych kształcą się bowiem nie tylko na potrzeby lokalnego rynku pracy, ale również na potrzeby rynku krajowego oraz europejskiego.

Migracje ekonomiczne są obecnie stałym elementem europejskiego i światowego rynku pracy. Konieczność efektywnego kształcenia młodzieży i przygotowywania jej do wejścia na rynek pracy oraz skutecznego poruszania się na tym rynku wymaga stałego doskonalenia i modernizacji szkolnictwa zawodowego. Starając się sprostać tym wymaganiom władze samorządowe Powiatu Buskiego planują dalszy rozwój bazy dydaktycznej i sportowej, zwłaszcza w tych szkołach, gdzie inwestycje w tą sferę były najmniejsze, tj. w Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Broninie (rozbudowa bazy sportowej), w Zespole Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju (budowa sali gimnastycznej) oraz Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Busku - Zdroju (rozbudowa bazy dydaktycznej i sportowej). Działania te przyczynią się do znaczącego polepszenia bazy dydaktycznej oraz stworzenia możliwości do kształcenia młodzieży, a także osób dorosłych. Profesjonalne kształcenie i przygotowanie do wejścia na rynek pracy z całą pewnością przyczyni się również do wzrostu na terenie Powiatu Buskiego i Województwa Świętokrzyskiego liczby podmiotów gospodarczych. Zawody, w których kształcą buskie szkoły, dają bowiem duże możliwości założenia własnej firmy i samozatrudnienia. Nowoczesna baza dydaktyczna pozwoli również na poszerzenie oferty edukacyjnej o nowe kierunki kształcenia, znacząco wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i wizerunku szkolnictwa zawodowego, a także spowoduje wzrost zainteresowania kształceniem zawodowym wśród absolwentów szkół podstawowych (więcej uczniów będzie decydować się na podjęcie kształcenia technikalnego niż licealnego). Zaplanowane działania przyczynią się również do większej integracji szkół zawodowych, co da im mocniejszą pozycję na rynku, zwłaszcza w zakresie współpracy z instytucjami rynku pracy i pracodawcami. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż młodzież szkół zawodowych będzie miała łatwy dostęp do profesjonalnej bazy sportowej.

W ramach zaplanowanych działań z zakresu modernizacji i rozwoju szkolnictwa zawodowego w Powiecie Buskim planuje się także rozwój kształcenia zawodowego dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Poszerzenie oferty edukacyjnej Specjalnych Ośrodków Szkolno - Wychowawczych w Busku - Zdroju i w Broninie, m.in. poprzez realizację kwalifikacyjnych kursów zawodowych, pozwoli na zwiększanie kompetencji zawodowych osób niepełnosprawnych, a tym samym ich integrację ze środowiskiem i zapobieganie wykluczeniu z życia społecznego. Modernizacja kształcenia zawodowego osób niepełnosprawnych przyniesie również korzyści w zakresie wprowadzania nowych metod kształcenia m.in. M-learning – kształcenie na odległość, wdrażanie nowych, innowacyjnych form kształcenia z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii (projektowania części

przy wykorzystaniu oprogramowania CAD i drukarki 3D, nauka programowania z wykorzystaniem programowanych klocków *Lego*).

Do realizacji zaplanowanych wyżej celów wymagane jest uzupełnienie istniejącej bazy dydaktycznej:

- 1) **pracowni do kształcenia ogólnego:** fizycznych i biologicznych oraz biblioteki,
- 2) **w specjalizacjach z zakresu technologii informacyjno - komunikacyjnej oraz usługowo - technologicznych:** wyposażenie pracowni informatycznych i systematyczna wymiana sprzętu przestarzałego technologicznie w pracowniach informatycznych i zawodowych,
- 3) **w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych:**
 - a) zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych, takich jak m.in. bieżnia, ergometr rowerowy i wiosłowy, platforma baropodometryczna,
 - b) zakup sprzętu relaksacyjnego do wyposażenia miejsca dla uczniów niepełnosprawnych oczekujących na odwóz po zajęciach do domu,
 - c) wyposażenie dydaktyczne pracowni do kształcenia osób niepełnosprawnych, w tym m.in.:
 - pracownie komputerowe przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym mobilne pracownie komputerowe,
 - rzutniki multimedialne, monitory interaktywne i laptopy – w celu podnoszenia kompetencji cyfrowych, korzystania z narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej,
 - materiały eksploatacyjne, narzędzia, które ulegają zużyciu w toku procesu dydaktycznego,
 - zestawy komputerowe z oprogramowaniem do przeprowadzania egzaminów zawodowych,
- 4) **w zakresie bazy lokalowej i otoczenia wspierającego:**
 - a) rozbudowa bazy sportowej Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Broninie oraz Zespołu Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju,
 - b) rozbudowa bazy dydaktycznej i sportowej Zespołu Szkół Ponadpodstawowych (obserwatorium i sale dydaktyczne do nauki fizyki, baza sportowa),
 - c) przygotowanie magazynu na pomoce dydaktyczne do pracowni symulacyjnych w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Busku - Zdroju - materiały

- i sprzęt budowlany potrzebny do kształcenia praktycznego w zakresie zawodów budowlanych,
- d) uzupełnienie substancji budynku dydaktycznego Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Busku - Zdroju o nowe instalacje, w tym m.in. klimatyzację,
 - e) modernizacja siłowni wewnętrznej w I Liceum Ogólnokształcącym w Busku - Zdroju,
 - f) remont dachu na budynku szkolnym I Liceum Ogólnokształcącego w Busku - Zdroju,
 - g) wymiana sieci grzewczej w budynku szkolnym I Liceum Ogólnokształcącego w Busku - Zdroju.

V. DIAGNOZA SYTUACJI NA LOKALNYM RYNKU PRACY I OCZEKIWAŃ PRACODAWCÓW

Po przeanalizowaniu danych statystycznych opublikowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach⁶ okazało się, że w Powiecie Buskim największe zapotrzebowanie na specjalistów obserwuje się w branżach:

- **budowlano - przemysłowej:** robotnicy budowlani, pracownicy produkcji, elektrycy, elektromonterzy, elektroenergetycy, operatorzy skrawarek, frezarek, obrabiarek, maszyn budowlanych oraz kierowcy, spawacze z kwalifikacjami do spawania metodą MIG/MAG oraz TIG,
- **medycznej:** pielęgniarki i położne,
- **finansowej:** samodzielni księgowi,
- **usługowo - handlowej:** kelner, barman, fryzjer, przedstawiciel handlowy.

Świętokrzyski Barometr zawodów na 2020 rok (w części dotyczącej Powiatu Buskiego) wśród zawodów deficytowych wskazuje pracowników branży budowlanej (robotnicy budowlani różnych specjalizacji), mechanicznej (mechanik pojazdów samochodowych, blacharze i lakiernicy samochodowi), usługowej (kelnerzy, barmani, fryzjerzy, kucharze), logistycznej (technicy logistycy). Zawody te wpisują się w ofertę edukacyjną buskich szkół ponadpodstawowych, ponieważ w tych właśnie kierunkach kształcą buskie szkoły.

Znaczna ilość zawodów, w których kształcą szkoły Powiatu Buskiego znajduje się w obszarze zawodów zrównoważonych, tj. takich, w których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia w danym zawodzie (podaż i popyt równoważą się). Są to takie zawody, jak np.: architekci krajobrazu, geodeci, cukiernicy, krawcy, pracownicy do spraw rachunkowości i księgowości, logistycy, informatycy, mechanicy pojazdów samochodowych.

Wśród zawodów nadwyżkowych w/w *Barometr* wskazuje specjalistów m.in. z zakresu ekonomii, administracji publicznej, bezpieczeństwa i higieny pracy, mechaniki (zawody techniczne), budownictwa (zawody techniczne).

Mimo, iż takie zawody, jak np. technicy budownictwa stanowią teoretycznie zawody nadwyżkowe, to jednak w obszarze zawodów deficytowych znajdują się zawody budowlane (o niższych kwalifikacjach). Fakt ten świadczy o tym, że na lokalnym rynku

⁶Analiza zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie zlokalizowane w ramach obszaru funkcjonalnego Kielc – realizacja dla ZIT w określonych branżach z uwzględnieniem sektorów szybkiego wzrostu i inteligentnych specjalizacji; Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, Kielce, luty 2017

pracy wykształceni specjaliści trudniej znajdują pracę w swoim zawodzie, jednak osoby z wyższym wykształceniem często znajdują pracę w zawodach wymagających niższych kwalifikacji. Podobnie kształtuje się sytuacja w przypadku *techników mechaników* i *techników ekonomistów*, którzy w 2020 r. znaleźli się w obszarze zawodów nadwyżkowych, a jednak mechanicy samochodowi (zawód branżowy - z niższymi kwalifikacjami) i pracownicy do spraw finansowych, rachunkowości i księgowości stanowią zawody zrównoważone.

Nadpodaż w przypadku ekonomistów wynika z tego, iż pracodawcy potrzebują doświadczonych już księgowych, a nie osób stojących dopiero u progu kariery. Jednak zdobycie uprawnień głównego księgowego wiąże się z kilkuletnią praktyką zawodową, zatem występuje tu rozbieżność między oczekiwaniami pracodawców, a możliwościami kształcenia niezależnymi od szkół, ale zależnymi od ogólnokrajowego systemu kształcenia w tym zawodzie. Drugim zawodem nadwyżkowym, w jakim kształcą buskie szkoły są specjaliści z zakresu bhp. W tym zawodzie kształci jedna szkoła (dla osób niepełnosprawnych ruchowo), i w dużej mierze są to osoby, które nie pochodzą z Powiatu Buskiego, i raczej nie pozostaną w dotychczasowym miejscu kształcenia, ale wrócą do swoich rodzinnych miejscowości w całej Polsce, gdzie zapotrzebowanie na takich specjalistów może występować.

Absolwenci zawodów nadwyżkowych z zakresu administracji publicznej oraz bezpieczeństwa i higieny pracy (w których kształci Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Busku - Zdroju) nie będą zasilać w całości lokalnego rynku pracy, ponieważ Ośrodek kształci uczniów z całej Polski, którzy później wracają do swojego stałego miejsca pobytu poza Powiatem Buskim. Ponadto osoby niepełnosprawne ruchowo mają ograniczone możliwości wyboru zawodu, dlatego wybierają takie obszary kształcenia, które dają im szansę na aktywność zawodową.

Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy na 2020 r. prognozuje, że na wojewódzkim rynku pracy wystąpi zapotrzebowanie na zawody, w których kształcą szkoły prowadzone przez Powiat Buski. Wśród zawodów, w których prognozowane jest istotne zapotrzebowanie w Województwie Świętokrzyskim wymienia się m.in. *techników: żywienia i usług gastronomicznych, urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, logistyków, informatyków, geodetów, budownictwa* oraz zawody branżowe: *cukiernik, murarz - tynkarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*. Wymieniona wyżej prognoza wskazuje, że m.in. w takich zawodach, jak: *fryzjer, mechanik*

pojazdów samochodowych, technik architektury krajobrazu, technik ekonomista, technik hotelarstwa, technik pojazdów samochodowych wystąpi umiarkowane zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy.

Świętokrzyski Barometr Zawodów i ministerialna *Prognoza (...)* nie pokrywają się w pełni, np. zawody budowlane w *Barometrze* wskazane są jako nadwyżkowe, natomiast *Prognoza (...)* ujmuje tę profesję w grupie zawodów, na które jest istotne zapotrzebowanie.

Biorąc pod uwagę wyżej wskazane prognozy (mimo występujących rozbieżności) można stwierdzić, że oferta edukacyjna, w kontekście niskiej stopy bezrobocia, jest dobrze dostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy i dotychczasowe działania przynoszą rezultaty.

Wnioski wynikające z powyższych danych świadczą, że:

- 1) lokalny rynek pracy opiera się w dużej mierze na bezpośrednich kontaktach między potencjalnymi pracodawcami i potencjalnymi pracownikami. Oferty pracy zgłaszane do urzędu pracy nie są jedynymi na rynku. Zatem wskaźniki wyliczone na podstawie danych posiadanych przez Urząd Pracy nie obrazują całkowitego zapotrzebowania na poszczególne zawody, lecz wyłącznie zapotrzebowanie zgłoszone do urzędu,
- 2) precyzyjne wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie jest możliwe. Wynika to nie tylko z faktów opisanych w pkt 1, ale również z tego, że część bezrobotnych jest klasyfikowana w zawodzie wyuczonym, a część w zawodzie wykonywanym. Ponadto wielu bezrobotnych dysponuje umiejętnościami, które nie ograniczają się tylko do jednego zawodu, natomiast w chwili rejestracji są oni klasyfikowani w ewidencji pod jednym, ostatnio wykonywanym lub wyuczonym zawodem,
- 3) istnieją zawody, w których nie potrzeba konkretnego wykształcenia czy nawet doświadczenia, ale należy mieć do nich predyspozycje.

W wyniku tak przeprowadzonej diagnozy stanu wyjściowego stwierdzono, że głównymi problemami, z jakimi obecnie boryka się szkolnictwo zawodowe w Powiecie Buskim, są:

- potrzeba ciągłego dostosowywania oferty edukacyjnej do oczekiwań pracodawców, co utrudniają rozbieżności między długością kształcenia, a znacznie szybciej zmieniającymi się oczekiwaniami rynku pracy, a także oczekiwaniami kandydatów do klas pierwszych w zakresie proponowanych im zawodów, które są często sprzeczne z analizą oczekiwań rynku pracy,

- brak korelacji między oczekiwaniami rynku pracy a planami zawodowymi absolwentów szkół podstawowych i niewystarczające przygotowanie do wyboru szkoły ponadpodstawowej wynikające m.in. z jakości zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych,
- konieczność ciągłego dostosowywania bazy lokalowej i dydaktycznej do stale zmieniających się warunków kształcenia i postępu technologicznego,
- brak wystarczającej infrastruktury sportowej przy Zespole Szkół Techniczno - Informatycznych w Busku - Zdroju oraz Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Busku - Zdroju, a także przy Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym w Broninie,
- brak wystarczającej bazy lokalowej w Zespole Szkół Ponadpodstawowych w Busku - Zdroju,
- niska atrakcyjność szkolnictwa branżowego w oczach absolwentów szkół podstawowych,
- postępujący niż demograficzny, który w efekcie spowoduje, że średnia liczba uczniów w przeliczeniu na jeden oddział i jeden etat nauczyciela będzie się zmniejszać i powodować rosnące koszty kształcenia. Sytuacja ta będzie prowadziła do konieczności zmniejszenia liczby oddziałów w szkołach, a nawet likwidacji niektórych szkół.

Powiat Buski jest obszarem typowo rolniczym. Na terenie Powiatu nie funkcjonuje przemysł ze względu na jego uzdrowiskowy charakter. Ludność znajduje tu zatrudnienie najczęściej w rolnictwie oraz usługach, w tym w usługach skierowanych do turystów i kuracjuszy.

Szkoły w Powiecie Buskim starają się dostosować kształcenie zawodowe zarówno do oczekiwań absolwentów szkół podstawowych, jak i do potrzeb rynku pracy. Często jednak zdarza się tak, że preferencje absolwentów szkół podstawowych rozmiągają się z oczekiwaniami rynku pracy (o czym świadczy brak zainteresowania kształceniem w kierunkach oferowanych przez szkoły na podstawie rozeznania wśród pracodawców). Mimo tych rozbieżności można powiedzieć, że szkolnictwo zawodowe w Powiecie Buskim kształci młodzież na potrzeby lokalnego rynku pracy:

- 1) kształcenie na potrzeby lecznictwa uzdrowiskowego i turystyki prozdrowotnej oraz usług dla turystów: *technik hotelarstwa, fryzjer, technik żywienia i usług gastronomicznych, cukiernik, kucharz,*

- 2) kształcenie w zakresie szeroko rozwiniętych usług budowlanych zasobooszczędnych na potrzeby zarówno prywatnych właścicieli, jak również przedsiębiorców, w tym właścicieli pensjonatów, hoteli i innych obiektów świadczących usługi hotelarsko - turystyczne: *technik budownictwa oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie*,
- 3) kształcenie na potrzeby wszystkich dziedzin życia gospodarczego, gdzie wymagana jest technologia informacyjno - komunikacyjna: *technik informatyk*,
- 4) kształcenie na potrzeby rozwijającej się branży w zakresie ekologicznej produkcji energii zarówno dla gospodarstw domowych, jak i obiektów użyteczności publicznej: *technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej*.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Busku - Zdroju wynika, że liczba osób bezrobotnych sukcesywnie spada, natomiast odnotowuje się wzrost liczby zgłaszanych ofert pracy. Stopa bezrobocia w grudniu 2019 r. w Powiecie Buskim wynosiła **3,6%**. Jest to wynik znacznie niższy niż stopa bezrobocia w kraju (**5,2%**) i w Województwie Świętokrzyskim (**7,9%**)⁷. Dla porównania w roku 2012 stopa bezrobocia wynosiła **9%**.

Z powyższych danych wynika, że istnieje potrzeba zachęcania młodzieży do podejmowania kształcenia zawodowego, a nie ogólnego. Aby było to możliwe należy przygotować atrakcyjną i bardzo dobrze wyposażoną bazę dydaktyczną szkół zawodowych wraz z otoczeniem wspierającym rozwój młodzieży.

⁷ <https://busko.praca.gov.pl/stopa-bezrobocia>

VI. ANALIZA SWOT

Wyrazem syntetycznej oceny funkcjonowania szkolnictwa zawodowego w Powiecie Buskim są wyniki analizy SWOT, prezentowane w niżej opisanym ujęciu silnych, słabych stron oraz szans i zagrożeń pojawiających się w otoczeniu, w którym szkoły funkcjonują. Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej danego obszaru, która wskazuje te czynniki, które należy wzmacniać, te, które należy niwelować, te które trzeba wykorzystywać oraz te, których należy unikać. Analiza ta składa się z czterech obszarów:

- 1) **mocne strony**, czyli wewnętrzne atuty, które w sposób pozytywny wyróżniają w otoczeniu buskie szkoły ponadpodstawowe. Mocne strony są kluczowymi czynnikami sukcesu edukacyjnego umożliwiającymi dostosowywanie się do zmieniających się uwarunkowań otoczenia,
- 2) **słabe strony**, czyli czynniki wewnętrzne - negatywne, będące konsekwencją ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji pracowników,
- 3) **szanse**, czyli czynniki zewnętrzne - pozytywne, tj. wszelkie istniejące, lub przewidywane zjawiska zachodzące w otoczeniu szkół, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się impulsem do ich rozwoju oraz pomogą osłabić wpływ ewentualnych pojawiających się zagrożeń,
- 4) **zagrożenia**, czyli czynniki zewnętrzne - negatywne, tj. wszystkie zjawiska zachodzące w otoczeniu szkół, które stanowią lub mogą stanowić barierę w ich rozwoju, utrudniają ich funkcjonowanie, podnoszą koszty działalności i mogą doprowadzić do ich upadku.

Określenie silnych i słabych stron, szans i zagrożeń stanowić będzie solidną podstawę do podejmowania działań w ramach długofalowego planu rozwoju szkolnictwa w Powiecie Buskim. Bez takiego planu nie jest możliwe realizowanie wizji i celów szkół w najbliższych latach.

Przeprowadzona analiza silnych stron wykazuje, że szkolnictwo ponadpodstawowe w Powiecie Buskim bazuje przede wszystkim na konsekwentnym i systematycznym dostosowywaniu oferty kształcenia do rozwijającego się w regionie rynku pracy. Spójność działań szkół z kierunkami rozwoju regionu realizowana jest poprzez profesjonalne przygotowanie kadry, bardzo dobrą, stale rozwijaną, bazę lokalową i dydaktyczną, umożliwianie uczniom odbywania praktyk zawodowych krajowych i zagranicznych oraz współpracę z partnerami zewnętrznymi.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna, w wielu przypadkach posiadająca kwalifikacje do nauczania dwóch lub więcej przedmiotów lub prowadzenia innych zajęć. • Wielu nauczycieli mocno zaangażowanych w osiąganie dobrych efektów kształcenia oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych. • Nauczyciele posiadający uprawnienia egzaminatora egzaminów zewnętrznych. • Świadomość kadry kierowniczej szkół w zakresie gotowości do wprowadzania innowacji w wielu dziedzinach. • Dobra lokalizacja i dostępność szkół. • Dobra baza lokalowa i dydaktyczna w części szkół (sale dydaktyczne, sale sportowe, obiekty po termomodernizacji, dobrej jakości sprzęt i pomoce dydaktyczne). • Baza internacka zaspokajająca wszelkie potrzeby w zakresie zakwaterowania uczniów. • Stała współpraca szkół z lokalnym otoczeniem. • Oferta edukacyjna uwzględniająca potrzeby uczniów i oczekiwania rynku pracy. • Funkcjonowanie klas wielozawodowych. • Realizacja projektów unijnych umożliwiające zdobycie dodatkowych kompetencji zawodowych. • Aktywne działania promocyjne podejmowane przez szkoły przynoszące wzrost zainteresowania kształceniem zawodowym. • Wieloletnie tradycje i doświadczenia szkół. • Wielospecjalistyczna pomoc rewalidacyjna dla uczniów niepełnosprawnych. • Kształcenie zawodowe dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności. • Zajęcia pozalekcyjne umożliwiające poszerzanie wiedzy, rozwój zainteresowań oraz doskonalenie kompetencji kluczowych u uczniów. • Szeroki zakres podejmowanych przez szkoły działań wspierających wieloaspektowy rozwój uczniów w obszarze kultury, sportu, rekreacji, dobroczynności itp. (duża liczba konkursów, wycieczek, imprez kulturalnych, sportowych, ekologicznych czy charytatywnych). • Dobre wyniki zdawalności egzaminów maturalnych oraz zawodowych, często powyżej średniej wojewódzkiej i krajowej.	• Niewielki odsetek nauczycieli posługujących się biegle przynajmniej jednym językiem obcym. • Nieprzychylnie nastawienie części kadry pedagogicznej do zmian, utrudniające wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie edukacji publicznej. • Niechęć nauczycieli do zawodowego przekwalifikowania się i poszukiwania pracy w innym zawodzie. • Trudności z pozyskiwaniem wysoko wykwalifikowanych nauczycieli przedmiotów zawodowych i nauczycieli zawodu utrudniająca tworzenie nowych, innowacyjnych kierunków kształcenia. • Brak sali gimnastycznej w Zespole Szkół Techniczno – Informatycznych, w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Broninie. • Niewystarczająca baza dydaktyczna w Zespole Szkół Ponadpodstawowych. • Niedostateczne wyposażenie pracowni zawodowych w części szkół, zwłaszcza w kontekście szybkiego starzenia się technologicznego sprzętu dydaktycznego. • Zróżnicowanie sytuacji bytowej rodzin, z których pochodzą uczniowie. • Niewystarczający poziom zainteresowania rodziców uczniów sytuacją szkolną dziecka i możliwościami edukacyjnymi, jakie zapewnia szkoła. • Niewystarczająca motywacja uczniów do zdobywania i podnoszenia kompetencji zawodowych. • Duży odsetek uczniów dojeżdżających do szkoły utrudniający realizację zajęć pozalekcyjnych w godzinach popołudniowych. • Wypalenie zawodowe nauczycieli. • Część bazy lokalowej szkół zawodowych nie ma wystarczającego zaplecza sportowego, co zniechęca uczniów do podejmowania nauki w tych szkołach. • Duża liczba budynków dydaktycznych powstałych kilkadziesiąt lat wstecz, powodująca zagrożenie wyłączenia pomieszczeń z użytkowania na podstawie decyzji służb i inspekcji ze względu na niespełnianie wymogów określonych w obecnie obowiązujących przepisach budowlanych, sanitarnych czy bhp. • Brak wystarczających środków finansowych na realizację zajęć pozalekcyjnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Możliwości pozyskiwania funduszy europejskich w celu ukierunkowania szkolnictwa na nowoczesny rozwój poprzez modernizację bazy lokalowej. • Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych na organizację zajęć pozalekcyjnych oraz krajowych i zagranicznych praktyk i staży dla uczniów. • Możliwość rozwoju zakładów pracy w oparciu o fundusze europejskie wpływające na zwiększanie liczby miejsc pracy dla absolwentów szkół. • Wzrost społecznego zainteresowania kształceniem zawodowym. • Pozytywny wizerunek szkół zawodowych w lokalnym środowisku. • Współpraca części pracodawców ze szkołami zawodowymi. • Zapotrzebowanie na fachowców w zawodach, w których kształcą szkoły w Powiecie Buskim. • Zacieśniająca się współpraca między podmiotami związanymi z rynkiem pracy (szkoły, instytucje rynku pracy, partnerzy społeczni, zakłady pracy). • Zgodność kierunków kształcenia z inteligentnymi specjalizacjami Województwa Świętokrzyskiego umożliwiającą ukierunkowanie szkolnictwa zawodowego na nowoczesne branże i technologie poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej o nowe kierunki kształcenia, rzadko występujące w ofercie edukacyjnej innych szkół (np. odnawialne źródła energii). • Rozwój wśród młodzieży postaw społeczno – gospodarczych związanych z samozatrudnieniem. • Niski poziom bezrobocia w Powiecie Buskim. • Zainteresowanie uczniów z terenu całej Polski kształceniem specjalnym w Powiecie Buskim. • Zawodowa aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez programy realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku – Zdroju. • Rosnące potrzeby środowiskowe w zakresie podnoszenia kwalifikacji i poziomu wykształcenia mogące mieć odzwierciedlenie w zainteresowaniu osób dorosłych podnoszeniem swoich kwalifikacji w ramach kwalifikacyjnych kursów zawodowych. • Uzdrowiskowy charakter Powiatu Buskiego umożliwiający rozwój usługowych kierunków kształcenia w zakresie m.in. hotelarstwa i usług kierowanych do osób korzystających z turystyki uzdrowiskowej i prozdrowotnej.	• Negatywna opinia społeczna na temat kształcenia branżowego wynikająca z częstego marginalizowania szkół branżowych. • Szkoły zawodowe wybierane przez uczniów ze słabym wynikiem egzaminu zewnętrznego. • Ambicje edukacyjne rodziców absolwentów szkół podstawowych ukierunkowane na zdobycie wyższego wykształcenia poprzez wybór liceów ogólnokształcących. • Niewystarczająca w skali kraju promocja szkolnictwa zawodowego. • Niewystarczająca liczba ofert pracy dla absolwentów szkół zawodowych powodująca ich migrację zarobkową (krajową i zagraniczną). • Konkurencja ze strony szkół zawodowych z ościennych powiatów. • Słabo rozwinięta sieć lokalnego transportu publicznego powodująca rezygnację uczniów z podjęcia nauki w Busku - Zdroju ze względu na brak dogodnego połączenia komunikacyjnego. • Postępujący niż demograficzny (mimo podwójnego naboru w 2019 r.) mający istotny wpływ na zmniejszanie się naboru kandydatów do szkół ponadpodstawowych, a w konsekwencji spadek subwencji oświatowej z jednoczesnym wzrostem kosztów kształcenia i wychowania (np. z powodu mniej licznych oddziałów) oraz konieczność ograniczania zatrudnienia nauczycieli, likwidację kierunków kształcenia oraz konieczność likwidacji części szkół cieszących się najmniejszym zainteresowaniem uczniów. • Brak lub niedoskonałość rozwiązań systemowych w oświacie. • Dynamiczna sytuacja na rynku pracy utrudniająca dostosowanie oferty edukacyjnej do jego potrzeb (w momencie rozpoczynania nauki w danym zawodzie, zgodnym z potrzebami rynku pracy, nie ma pewności czy po skończeniu przez ucznia etapu edukacyjnego oczekiwania rynku pracy nadal będą aktualne). • Uzdrowiskowy charakter Powiatu Buskiego utrudniający rozwój wielu branż gospodarczych. • Niewystarczający poziom zaangażowania pracodawców we współpracę ze szkołami zawodowymi.

VII. CELE I PRIORYTETY KOMPLEKSOWEGO PLANU ROZWOJU SZKÓŁ W POWIECIE BUSKIM NA LATA 2021 - 2026

Na podstawie wyżej zidentyfikowanych problemów określono cel główny
Kompleksowego Planu Rozwoju Szkół w Powiecie Buskim na lata 2021 - 2026:

**Zwiększenie atrakcyjności i jakości kształcenia w szkołach
prowadzonych przez Powiat Buski poprzez stałe unowocześnianie
oraz wzbogacanie infrastruktury dydaktycznej i sportowej**

oraz cele szczegółowe:

Cel 1:

**KONCENTRACJA NA POPRAWIE BAZY LOKALOWEJ I DYDAKTYCZNEJ
JEDNOSTEK OŚWIATOWYCH ORAZ ZWIĘKSZANIU DOSTĘPNOŚCI
INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ I SPORTOWEJ**

Priorytet 1.1.

Wspieranie działań szkół w zakresie pozyskiwania nowoczesnego sprzętu i materiałów w celu wzbogacania bazy dydaktycznej oraz wyposażenia pracowni szkolnych służących kształceniu ogólnemu i zawodowemu.

Priorytet 1.2.

Wspieranie działań zmierzających do poprawy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury edukacyjnej, sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej oraz infrastruktury wspierającej mających na celu ułatwianie dostępu uczniów do usług edukacyjnych, społecznych, kulturalnych i sportowych.

Priorytet 1.3.

Rozwój systemów informatycznych i technologicznych w kształceniu ogólnym i zawodowym.

Cel 2:

**KONCENTRACJA NA ROZWOJU OTOCZENIA WSPIERAJĄCEGO SZKOLNICTWO
PONADPODSTAWOWE**

Priorytet 2.1.

Wspieranie działań szkół w zakresie włączenia pracodawców w proces nauczania oraz w działania zmierzające do organizacji praktyk, staży oraz innych działań zmierzających do zwiększania umiejętności zawodowych uczniów.

Priorytet 2.2.

Zwiększanie atrakcyjności kształcenia zawodowego oraz propagowanie jego atutów wśród uczniów szkół podstawowych i ich rodziców.

Priorytet 2.3.

Wspieranie działań szkół w zakresie poszerzania oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, a także oferty zajęć sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych.

Priorytet 2.4.

Wspieranie działań szkół w zakresie ulepszania infrastruktury wspierającej jednostki oświatowe.

Cel 3:

**KONCENTRACJA NA TWORZENIU NOWYCH KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
NASTAWIONYCH NA NOWOCZESNE BRANŻE I TECHNOLOGIE ORAZ LOKALNE
ATUTY**

Priorytet 3.1.

Wspieranie działań szkół w zakresie tworzenia innowacyjnej oferty edukacyjnej w korelacji z wymogami szkolnictwa zawodowego oraz oczekiwaniami rynku pracy.

Priorytet 3.2.

Wspieranie działań szkół w zakresie tworzenia nowych kierunków kształcenia nastawionych na nowoczesne branże i technologie oraz lokalne atuty.

Priorytet 3.3.

Wspieranie działań szkół ogólnodostępnych zmierzających do podwyższenia jakości kształcenia uczniów przy współudziale finansowym środków unijnych.

Priorytet 3.4.

Działania zmierzające do ograniczenia dysproporcji między systemem kształcenia w szkołach zawodowych, a rynkiem pracy.

Priorytet 3.5.

Zachowanie wąskiej specjalizacji w zakresie kształcenia zawodowego realizowanego w poszczególnych szkołach ponadpodstawowych, co przyczyni się m. in. do sukcesywnego doskonalenia się szkół w danej dziedzinie oraz poprawy warunków realizacji procesu dydaktycznego.

Cel 4:

KONCENTRACJA NA ZASPOKAJANIU OCZEKIWAŃ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

Priorytet 4.1.

Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających właściwą orientację zawodową nakierowaną na prawidłowy wybór kierunku kształcenia na poziomie studiów wyższych.

Priorytet 4.2.

Wspieranie działań szkół w zakresie rozwoju zdolności, zainteresowań, umiejętności i kompetencji kluczowych uczniów poprzez wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych.

Priorytet 4.3.

Wspieranie szkolnictwa specjalnego zmierzające do wzbogacania oferty edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych.

Priorytet 4.4.

Wspieranie działań w zakresie integracji społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Priorytet 4.5.

Zwiększenie dostępu do kształcenia uzdolnionej młodzieży poprzez system stypendiów motywacyjnych dla uczniów.

Priorytet 4.6.

Zwiększenie dostępu do kształcenia dzieci i młodzieży znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej poprzez system wsparcia socjalnego dla uczniów.

Priorytet 4.7.

Podjęmowanie działań i wspieranie inicjatyw mających na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa uczniów w czasie zajęć szkolnych i pozaszkolnych.

Cel 5:

KONCENTRACJA NA ROZWOJU KSZTAŁCENIA OSÓB DOROSŁYCH

Priorytet 5.1

Wspieranie działań szkół zawodowych w zakresie zaspokajania potrzeb edukacyjnych osób dorosłych.